DIN SUMAR:

Un complotist îşi scrie memoriile

Primul glonte al celui de al doilea război mondial

PROLETARI DIN TOATE ŢĂRILE, UNIŢI-VĂ!

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

• Polemizînd cu stafia lui Mesmer • Rapidul se grăbeşte • Copiii-plante descoperă lumea cu mîinile • Accidentele radiaţiilor solare • Lupii atacă • Pagina de umor

Natalia Varlei a trecut cu succes din arena de circ pe platourile studiourilor cinematografice. După „Prizoniera din Caucaz", ea turnează acum un film după o operă de Gogol şi o comedie muzicală în care calităţile ei de acrobată îi vor fi de mare folos

Relaxare după sesiunea de examene de primăvară, pe bulevardul Kalinin din Moscova

Foto: T. Ribakova

ANUL XXIV

22

(1211)

31 mai 1968

12 pagini, 1 leu

Biblioteca Centrală Regională

PROZĂ

Cinci minute de genialitate

Toată lumea cunoaște astăzi preparatul care se cheamă iluminol. Cînd simți nevoia să fii genial cinci minute, îl găsești la farmacie. Se înțelege că, în principiu, preparatul nu se eliberează decît cu rețetă, dar dacă insiști, farmacistul se arată înțelegător. Totuși, un sfat: gîndiți-vă bine înainte de a lua iluminol...

Descoperitorul preparatului era un bun prieten de-al meu. La început, iluminolul era greu de găsit chiar pentru un sac cu aur; fără o decizie a O.N.U.-ului, contrasemnată de membrii permanenți ai Consiliului de Securitate, nu se elibera nici măcar un miligram. Ei bine, chiar atunci, amicul meu mi-a oferit o pilulă, o pilulă întreagă, de iluminol.

— Iată, mi-a spus el, s-au scurs zece ani de cînd lucrezi la invenția ta. Înghite pilula și o vei duce, strălucitor, la bun sfîrșit.

— Imposibil! Pilula ta acționează numai cinci minute.

— Dar după aceea? Cinci minute sînt suficiente pentru o descoperire. E adevărat că Newton, dacă n-ar fi chibzuit ani de zile la teoria gravitației, n-ar fi avut nimic de cîștigat de pe urma căderii unui măr. Dar momentul de iluminare, propriu zis, n-a durat, desigur, mai mult de un minut: într-un moment a înțeles ceea ce pînă atunci îi scăpase și a descoperit, astfel, adevărul. Tu ai să ai cinci minute. De cînd te ocupi cu problema și cu masa de cunoștințe pe care ai acumulat-o, o fracțiune de secundă îți va fi mai mult decît suficientă pentru ca să te luminezi. Crede-mă, ia pilula și după aceea om mai sta de vorbă.

Acestea fiind zise, amicul meu mi-a înmînat o cutioară din plexiglas cu miraculoasa pastilă.

Nici unul dintre prietenii nu se îndoia de talentul meu. Nici eu, de altfel. Institutul era mîndru de mine. Invenția căreia îi consacrasem zece ani de viață și pe care o consideram rațiunea mea de a fi avea să-mi aducă, într-o bună zi, gloria. Iar această zi, datorită pilulei, putea fi chiar a doua zi!

După plecarea prietenului meu am ferecat ușile, mi-am încărcat stiloul și m-am așezat în fața unui top de hîrtie. Astfel echipat, am înghițit pilula, gata să notez toate ideile geniale care aveau să-mi treacă prin minte. N-aveam altceva de făcut decît să aștept.

Virtuțile iluminolului nu erau vorbe goale. Imediat, la mai puțin de un minut de la înghițirea pastilei am înțeles ceea ce nimeni nu observase pînă atunci: invenția mea nu făcea doi bani.

În minutul următor, am avut o altă revelație: am înțeles că sînt un tip banal.

Celelate trei minute ce-mi mai rămăseseră la dispoziție le-am folosit pentru a comunica în scris directorului Institutului că abandonez activitatea mea, lipsită de orice utilitate.

Și astăzi încă se mai caută scrisoarea aceea genială.

Vladlen Bahnov

EDITORIALE

Noutățile anului

Editura „Sovetski Pisatel" va publica, în cursul acestui an, în tiraje mari, culegeri de povestiri și nuvele de Vasili Axionov, Vladimir Solouhin, Gleb Gorșin, Vil Lipatov, Viktor Astafiev și alții.

Sectorul de memorii va fi prezent cu un volum ce se anunță interesant, întrucît este vorba de amintirile lui Emil Mindlin despre Vladimir Maiakovski, Velimir Hlebnikov, Alexei Tolstoi, Osip Mandelstam și alții. Volumul va purta titlul „Interlocutori excepționali".

În colecția „Biblioteca poetului" vor vedea lumina tiparului două volume cuprinzînd o culegere din poezia sovietică a deceniilor trei și patru din veacul nostru.

Lucrările de critică și istorie literară vor fi reprezentate prin două volume ce se anunță deosebit de interesante pentru specialiști. Primul, cu titlul „Meditațiile unui cititor", înmănunchează articolele lui Andrei Platonov. Al doilea grupează studiile lui Boris Eichenbaum despre poezia rusă din secolele XVIII—XX.

Editura „Hudojestvennaia Literatura" va publica, în colecția de mare tiraj „Biblioteca populară", „Netocika Nezvanova" de Dostoievski, „Poeme" de Al. Blok, „Poezii" de Serghei Esenin, „Nuvele" de O'Henry etc.

În aceeași editură vor apare, printre altele, traduceri din Robert Burns și Henryk Sienkiewicz.

Această editură acordă o mare atenție unor scriitori sovietici pe nedrept uitați. În acest cadru de preocupări se vor tipări operele alese în două volume ale lui Nikolai Nikitin, opera lui Leonid Borisov și altele.

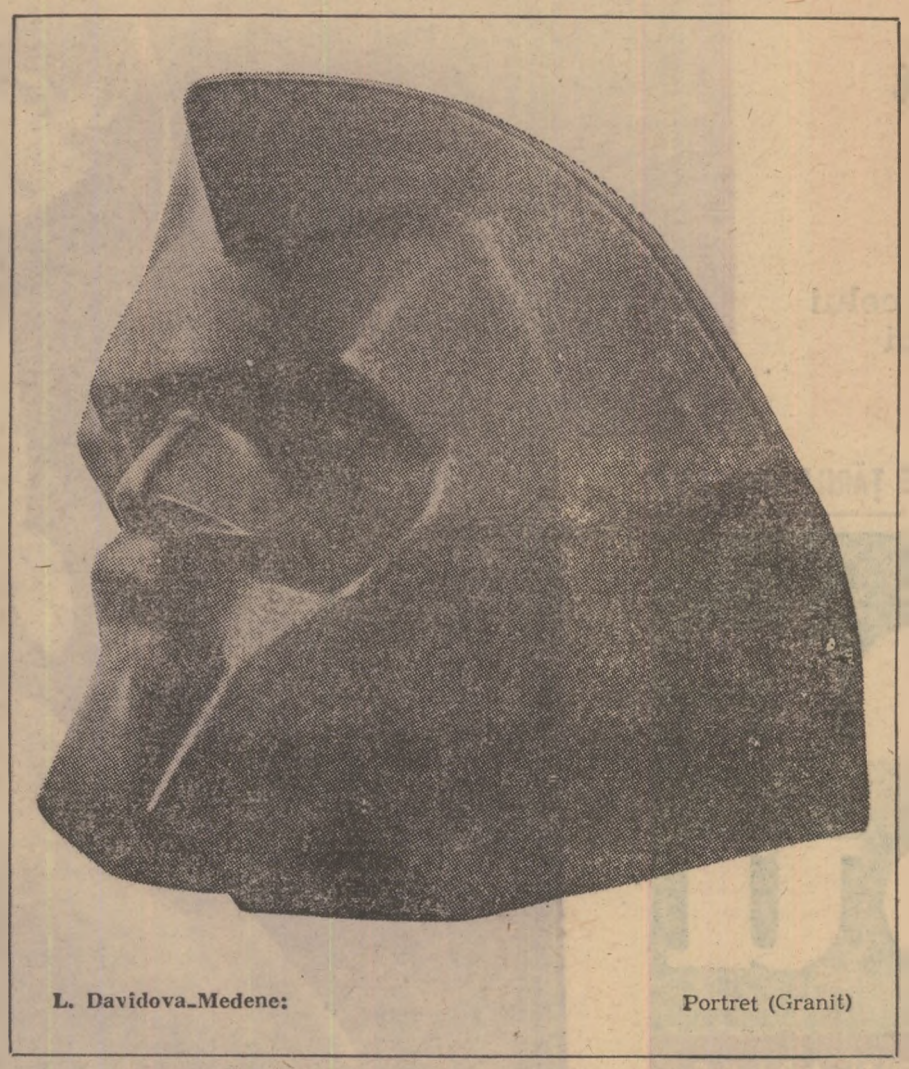

L. Davidova-Medene: Portret (Granit)

ISTORIE LITERARĂ

Poetica lui Iuri Oleșa

Sub titlul de mai sus, M. Ciudakova publică, în „Voprosi Literaturi" nr. 4/1968, un studiu plin de semnificații majore despre arta prozatorului sovietic Iuri Oleșa și, în același timp, foarte elocvent pentru fertilitatea esteticii structuralismului rus, orientare proclamată de întregul studiu citat.

Chiar de la primele rînduri, M. Ciudakova începe să analizeze opera lui Oleșa din punctul de vedere al structurii ei lingvistice. Autoarea remarcă poziția singulară a prozatorului în ce privește materialul lingvistic folosit, liber de orice influențe ale vocabularului „popular", ce invadase în al patrulea deceniu al veacului nostru proza sovietică rusă.

Cu această precizare, Ciudakova pornește mai departe spre definirea artei lui Oleșa, cu trăsăturile ei de mare originalitate. În acest context ea deslușește înclinarea autorului spre „literaturizare", tendință ce se manifestă puternic în întreaga creație a lui Oleșa și, mai ales, în povestirea „Invidie". „Literaturizarea" se remarcă, în egală măsură, în descrierea întîmplărilor, în zugrăvirea eroilor, în modul în care aceștia se exprimă pe ei înșiși sau lumea înconjurătoare. „Replicile eroilor săi, notează Ciudakova, nu au, de obicei, nimic din limbajul vorbit, din limbajul viu, iar acțiunea lor asupra noastră e de un tip special. Citindu-le, încercăm de cele mai multe ori satisfacția pe care altădată, atunci cînd exprimarea frumoasă era o virtute, o simțeau ascultătorii în fața unor procedee retorice izbutite".

O bună parte din studiul citat reliefează particularitățile artei imagistice a scriitorului, în sensul în care Remizov, printre alții, îi împărțea pe prozatori: auditivi și vizuali. Oleșa face parte din ultima categorie, dar imagistica lui vizuală are o serie de trăsături proprii, care îl despart de clasicii literaturii ruse. Ele sînt realizate cu o obiectivitate deplină și se întrupează din materiale extranee povestirii, cu înclinația de a le conferi, mai totdeauna, însușirile lucrurilor ce populează lumi foarte puțin poetice.

După părerea autoarei, Oleșa este unul din primii scriitori ruși care a renunțat la puternicele tradiții epice caracteristice prozei ruse clasice. Scriitorul tratează eposul povestirilor sale cu o totală lipsă de condescendență, îl fărîmițează la tot pasul prin intermediul unor trimiteri îndepărtate, lăturalnice sau lipsite de orice legătură cu subiectul povestirii. De aceea, „în romanele lui Oleșa se poate afla un fel de joc cu regulile de mult cunoscute. Ca un adult într-un joc de copii, cititorul nu reușește niciodată să se cufunde în lumea eroilor din „Invidie" sau „Trei grăsuni". Acolo unde ar trebui să urmărim cu încordare relațiile dintre eroi, noi uităm de orice legături între ei... Nu avem de a face cu o descriere tradițională, „necesară" acțiunii, ci cu o fisurare a acțiunii, o frînare a ei". Iar atacul împotriva acțiunii se face după un plan cu grijă chibzuit, într-un anumit ritm, cu o fabulație albă în raport cu desfășurarea epică a povestirilor etc. Se naște astfel ceea ce am numi astăzi un „efect de înstrăinare", care îl silește pe cititor la meditație și creează un raport nou între scriitor și cititor.

Proza lui Oleșa, conchide M. Ciudakova, nu rezultă dintr-un univers reprezentat, ci imaginat, iar între acest univers și cititor se află o a treia lume, ce filtrează impresiile și gîndurile cititorului.

BIBLIOFILIE

Cine caută, găsește

În vechea Rusie tirajul cărților era împărțit în două categorii: prima, cu denumirea „Zavod", subînțelegea un tiraj de 1 200 de exemplare; a doua, cu denumirea „Poluzavod", subînțelegea un tiraj de 600 de exemplare. Tirajele primei categorii erau mari, dar asta nu însemna că scriitorul beneficia automat de tirajul categoriei a doua. Uneori se tipăreau numai 200—300 de exemplare și chiar mai puțin.

Iată de ce, adesea, cărțile unor poeți sau prozatori cunoscuți din veacul trecut sînt mai mult decît niște rarități.

În această situație se află și cărțile poetului Ivan Savvici Nikitin. Debutul lui anevoios l-a împiedicat multă vreme să-și vadă versurile adunate într-un volum. De abia după ce a cunoscut o seamă de oameni de cultură ca Nordștein, Avtonomnii și alții a reușit să-și tipărească opera, în limitele categoriilor amintite mai sus. De aceea, foarte puține exemplare din opera lui Nikitin au ajuns pînă în timpurile noastre. Ele se află în fondurile marilor biblioteci, dar nu se găsesc decît extrem de rar în bibliotecile particulare.

Norocul a surîs, însă, unui bibliofil din Habarovsk, pe nume E. Șarov. Acesta, fiind în legătură cu anticarii din Tver, a fost invitat, într-o bună zi de unul din ei, care-i pregătise un teanc de manuscrise vechi. Șarov s-a prezentat imediat la adresa indicată. Anticarul i-a înmînat un pachet cu manuscrise care avea înlăuntrul lui și cîteva cărți. Manuscrisele n-aveau nici o valoare, dar cele trei cărți răsplăteau cu prisosință truda bibliofilului. Cele trei cărți reprezentau volumele de versuri ale lui I. S. Nikitin. Iar drept premiu, pe pagina de gardă a uneia din ele se afla și o dedicație cu semnătura poetului.

FICȚIUNE ȘI REALITATE

Korolenko și eroul lui

În opera lui Korolenko planul imaginației este adesea întretăiat de întîmplările reale, pe care scriitorul le-a cunoscut în peregrinările sale prelungite prin întreaga Rusie. De aceea nu e de mirare că eroul uneia din povestirile sale, doctorul M. Arustamov din „Carantină la rada de nouă picioare", a fost zugrăvit, cum se spune, după natură.

Descoperirea aparține profesorului R. Parsadavian, din Erevan, care a ajuns la concluzia că datele biografice ale personajului literar M. Arustamov coincid întru totul cu datele doctorului M. Arustamian, pe care Korolenko l-a cunoscut îndeaproape și despre activitatea căruia a avut numai cuvinte de laudă.

Markar Arustamian s-a născut în 1854 și și-a făcut studiile superioare la Petersburg, la Academia militară de medicină. A practicat o vreme medicina militară și a participat la războiul rusoturc. Apoi, Arustamian a lucrat la țară, unde, pe lîngă activitatea medicală, s-a preocupat îndeaproape de necesitățile culturale ale țăranilor armeni, înființînd biblioteci și asociații de cultura.

Korolenko l-a cunoscut și i-a remarcat activitatea prodigioasă în timpul epidemiei de holeră, din 1892, la Astrahan. În fruntea unui grup de medici, doctorul Arustamian organizase acolo carantina pentru vasele ce acostau la cheiurile Astrahanului. Numărul celor ce trebuiau îngrijiți trecea de zece mii și cu toate că, la un moment dat, Arustamian și colegii lui au fost lipsiți de sprijinul autorităților locale, înspăimîntate de proporțiile flagelului, medicii au continuat să-și facă datoria cu generozitate.

Korolenko a semnalat, în scris, activitatea lui Arustamian, iar mai tîrziu i-a conferit un loc de onoare în opera lui.

În numele unei prietenii veşnice

Luna aceasta s-a împlinit un deceniu de la crearea în ţara noastră a Asociaţiei de prietenie sovieto-române care a avut de la început un larg caracter de masă. Încă din primele zile ale existenţei sale, Asociaţia şi-a dobîndit o mare popularitate, în activitatea ei s-au încadrat muncitori, intelectuali din cele mai diverse tărîmuri, oameni de ştiinţă, lucrători din agricultură, studenţi. Asociaţia şi-a creat filiale în Ucraina, Belorusia, Gruzia, Letonia, Estonia, Uzbekistan, Armenia, Kazahstan, Azerbaidjan, Lituania, Tadjikistan, Kirghizia, ca şi în regiunile mari ale Federaţiei Ruse. Pentru a vă forma o imagine despre activitatea noastră, vom da o singură cifră: în clipa de faţă peste 600 de uzine, fabrici, colhozuri, instituţii de învăţămînt sînt membri colectivi ai Asociaţiei de prietenie sovieto-române.

În cei zece ani care s-au scurs de la înfiinţarea Asociaţiei, activul său a desfăşurat în Uniunea Sovietică o vastă activitate de popularizare a vieţii poporului român, a realizărilor sale în construcţia socialismului, a istoriei României, literaturii şi artei române. Am mai putea aminti de miile de conferinţe şi expuneri, seri de creaţie şi întîlniri de tot felul, expoziţii, spectacole cu piese de dramaturgi români. Vom insista însă numai asupra cîtorva exemple din activitatea Asociaţiei desfăşurată în ultimul an. De obicei, la noi se dă o mare amploare sărbătoririi zilei de 23 August, ziua eliberării României de sub jugul fascist. Aşa am procedat şi anul trecut. Eu personal, ca şi alţi activişti ai Asociaţiei, am luat parte la „Zilele României", manifestaţie organizată în Parcul central de cultură şi odihnă din Moscova şi în parcul „Izmailovo". În marile parcuri totul vorbea şi amintea de Republica Socialistă România, căreia i-au fost consacrate nenumărate expuneri, expoziţii, seri ale activităţii de amatori, standuri de cărţi. În acele zile parcurile au fost vizitate de multe mii de moscoviţi. Fireşte că, în afară de Moscova, marea sărbătoare a poporului român a fost cinstită, ca în toţi ceilalţi ani, şi în alte zeci de oraşe ale patriei noastre. Aceeaşi amploare a cunoscut şi sărbătorirea a 20 de ani de la proclamarea Republicii Populare Române.

O latură foarte importantă a activităţii A.R.L.U.S.-ului şi a Asociaţiei de prietenie sovieto-române o constituie cunoaşterea reciprocă a istoriei ţărilor noastre, a marilor oameni de cultură din cele două ţări. Voi aminti aici cîteva dintre numeroasele evenimente cinstite anul trecut în Uniunea Sovietică: jubileurile dirijorului George Georgescu, al cunoscutului istoric şi arheolog Vasile Pîrvan, al pionierului aviaţiei române Aurel Vlaicu.

Cititorii revistei „Veac nou" ştiu că asociaţiile noastre fac sistematic schimburi de delegaţii. Aceste schimburi au o mare însemnătate, dat fiind că membrii delegaţiilor împărtăşesc unui cerc larg de ascultători şi cititori impresiile culese, experienţa dobîndită. În acest sens amintim şi de activitatea asociaţiilor în domeniul turismului. Anul trecut, de pildă, România a fost vizitată de opt grupuri de turişti alcătuite pe specialităţi. Colective turistice similare au venit din România în Uniunea Sovietică. Pentru aceste grupuri se alcătuiesc programe speciale, oferindu-li-se posibilitatea de a cunoaşte experienţa dintr-un domeniu sau altul al economiei şi culturii ţărilor noastre.

Asociaţia noastră se străduieşte să contribuie şi la extinderea turismului general prin intermediul O.N.T. „Carpaţi" şi „Inturist". Iată cîteva date în legătură cu aceasta: în 1967 activiştii asociaţiei noastre au primit vizita a 70 de grupuri turistice, în total peste 2000 de oameni.

În activitatea A.R.L.U.S.-ului şi a Asociaţiei de prietenie sovieto-române a devenit o regulă schimbul de materiale documentare, de expoziţii de fotografii, de afişe, de reproduceri de tablouri. Experienţa a arătat că aceste schimburi sînt de un real ajutor pentru activitatea cultural-educativă a cluburilor, Caselor prieteniei, colectivelor studenţeşti şi şcolare.

Spaţiul limitat al articolului nu ne îngăduie să relatăm toate aspectele pe care le îmbracă activitatea multilaterală a asociaţiilor de prietenie din Republica Socialistă România şi Uniunea Sovietică. Am prezentat doar cîteva date şi exemple. Dar ele sînt o mărturie elocventă a vastei şi nobilei activităţi pe care o desfăşoară miile de activişti ai asociaţiilor noastre. În ţările noastre se ridică mereu alte generaţii şi ele trebuie să ştie că prietenia dintre popoarele U.R.S.S. şi România are rădăcini în trecutul îndepărtat. Începuturile acestei prietenii se trag din vremurile Rusiei kievlene şi ale primelor principate române. Multe, foarte multe din roadele ei le vedem azi în cultura popoarelor noastre, în îmbogăţirea spirituală reciprocă.

După izbînda orînduirii socialiste în ţările noastre, prietenia popoarelor sovietic şi român a dobîndit un caracter nou, ea se întemeiază acum pe concepţii şi idealuri comune, pe ţelurile comune ale luptei pentru victoria socialismului şi comunismului. Iată de ce dezvoltarea continuă a prieteniei noastre, lărgirea colaborării economice şi culturale dintre ţările noastre este o forţă care însufleţeşte opera de construcţie a unei vieţi noi.

În a doua jumătate a acestei luni o delegaţie a Asociaţiei de prietenie sovieto-române a făcut o vizită în România. În aceeaşi perioadă s-a aflat în U.R.S.S. o delegaţie a A.R.L.U.S.-ului. Membrii delegaţiilor vor împărtăşi şi de astă dată impresiile culese în timpul vizitei.

Delegaţia noastră a vizitat, în afară de Bucureşti, Constanţa, Brăila, Galaţi, Bacău, Piatra Neamţ. În fabrici, pe şantiere, în cooperativele agricole, pretutindeni am întîlnit acelaşi entuziasm în muncă, am cunoscut marile succese repurtate de poporul român, sub conducerea Partidului Comunist, în dezvoltarea multilaterală a ţării. Am cunoscut uriaşul avînt al construcţiei de locuinţe şi rezultatele reale ale grijii partidului pentru sporirea bunăstării materiale şi creşterea nivelului cultural al oamenilor muncii.

Împreună cu toţi oamenii sovietici, urăm din suflet Republicii Socialiste România noi şi mari succese în construcţia vieţii noi, în înflorirea continuă a marii prietenii frăţeşti dintre popoarele ţărilor noastre.

Moscova-Bucureşti

A. Grebnev
Adjunct al Preşedintelui conducerii Asociaţiei de prietenie sovieto-române

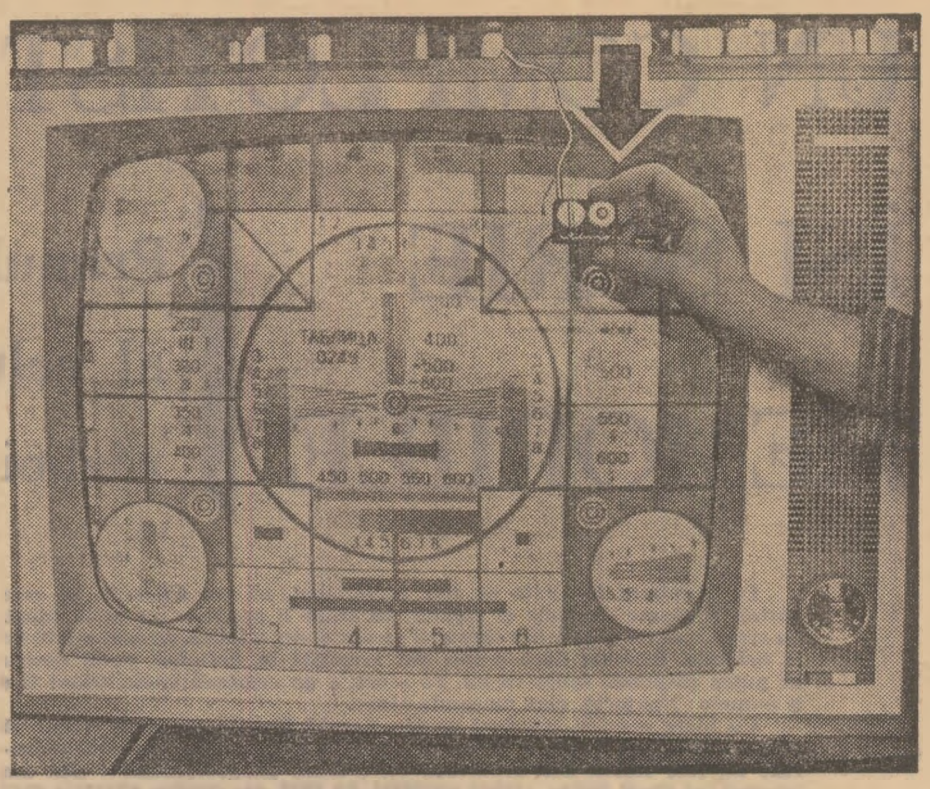

Noutăţile radioelectronice ale Minskului: televizorul „Orizont" şi „Mikro", un minuscul aparat de radio cu transistori

NATURA OFERĂ

La ce sînt buni vulcanii

În sud-vestul Uniunii Sovietice, în apropierea mării Caspice pot fi întîlniţi nişte vulcani cu totul deosebiţi. Conurile unora dintre ei se zăresc din depărtare, alţii îşi profilează siluetele numai după ce te-ai apropiat; în fine, o altă categorie se află scufundată în zona de coastă. Sînt vulcani care nu pricinuiesc catastrofe, întrucît activitatea lor nu depinde de magma în fuziune din adîncurile Pămîntului. Originea lor este legată de straturile subterane de gaze care, în mod obişnuit, însoţesc pînzele de petrol. Şi, cum nu proiectează nici lavă, nici roci incandescente, ci un lichid viscos saturat de petrol sau gaze, au fost numiţi vulcani de noroi.

În număr de treizeci, cel mai mare are o circumferinţă de un kilometru şi jumătate, posedă un mare lac de noroi şi domină Caspica de la o înălţime de 90 metri. Un alt tip de vulcani ejectează prin falii noroi gazeifer; e vorba de cei de la Boiadag din apropierea localităţii Kum-Dag, tînără aşezare a petroliştilor sovietici. Şi mai sînt vulcanii mici, cu lacuri de noroi de dimensiuni reduse, care conţin îndeosebi metan. Aspectul lor e dintre cele mai ciudate. Risipiţi, ei apar ca nişte monticuli asemănători unor ciuperci, cu dimensiuni care uneori nu depăşesc pe aceea a unei farfurii obişnuite. Piticii aceştia cu aspectul lor de vulcani stinşi au o particularitate: e suficient să se preseze puţin solul din jur, pentru ca să intre în acţiune. Atunci, din craterul lor nu mai mare ca o monedă începe să ţîşnească noroi amestecat cu petrol şi bule.

Interesul economic al acestor vulcani cu totul neobişnuiţi este important. Privind harta regiunii reiese clar că amplasarea lor coincide cu aceea a exploatărilor petroliere de la Celeken, Kuturdepe, Nebit-Dag, Kum-Dag, Okarema etc... Vulcanii au atras atenţia prospectorilor şi le-au înlesnit descoperirea preţioaselor zăcăminte de aur negru.

CE SE DISCUTĂ

„Veţi vedea foarte curînd lucruri extraordinare..."

...A declarat profesorul Cabrol de la Paris care, prin operaţia de grefă cardiacă efectuată acum o lună, a declanşat o avalanşă de asemenea intervenţii. În două săptămîni s-au înlocuit mai multe inimi decît în cele cinci luni scurse de la prima încercare a lui Barnard. Numărul grefelor cardiace se ridică acum la 14, la care se adaugă dubla transplantare de inimă şi rinichi făcută recent la Sao Paulo în Brazilia.

Analiza atentă a tuturor cazurilor a permis medicilor de diverse specialităţi — chirurgi, imunologi, anestezişti-reanimatori, cardiologi — să facă un bilanţ preliminar al problemelor lămurite şi al celor rămase încă deschise.

Toţi autorii grefelor sînt de acord că tehnica profesorului Shumway, căreia unii i-au adus mici modificări, este foarte bună. Pentru bolnav pericolul nu constă în operaţia propriu-zisă, ci în urmările ei, în numeroasele complicaţii care pot apărea după ea. Astuparea unor vase importante cu cheaguri de sînge formate înainte de operaţie din cauza circulaţiei încetinite şi urnite din loc de noua „pompă", care lucrează cu putere, degradarea funcţiilor rinichiului, ficatului, plămînilor, creierului, atacarea globulelor albe de către substanţele administrate pentru a anihila imunitatea şi a împiedica astfel respingerea grefei sînt numai cîteva din situaţiile cu care au de luptat organismul celui operat şi mai cu seamă medicii, mult timp încă după intervenţie. Ceea ce înseamnă o supraveghere continuă şi luarea unor măsuri de precauţie deosebite, dintre care unele mai sînt de elaborat.

S-a remarcat că cele mai multe complicaţii se instalează de preferinţă la oameni în vîrstă la care, în afară de inimă, erau atinse şi vasele şi, eventual, alte organe. Este deci inutil să se introducă o inimă sănătoasă într-un organism cu arterioscleroză, de pildă, la care, datorită întăririi pereţilor, vasele se pot rupe în orice moment, ficatul, rinichii şi plămînii sînt prost aprovizionaţi şi, în general, rezistenţa şi reactivitatea sînt scăzute. Aşa s-au conturat ceea ce medicii numesc indicaţiile operatorii ale grefei cardiace: aceasta merită să fie încercată pe bolnavi destul de tineri, cu leziunea localizată exclusiv la inimă (miocardii, leziuni masive ale valvulelor, boli congenitale), la care toate celelalte tratamente medicale şi chirurgicale au dat greş şi despre care se poate spune cu certitudine că sînt iremediabil pierduţi într-un timp foarte scurt. Este situaţia în care se aflau de altfel cei patru supravieţuitori. În general medicii sînt optimişti. Ei cred că vor cunoaşte şi elimina rînd pe rînd complicaţiile „pentru ca această chirurgie să ajungă tot atît de sigură ca celelalte metode folosite în prezent".

Date fiind speranţele, dar şi controversele născute de acest tratament, Consiliul organizaţiilor internaţionale de ştiinţe medicale organizează la Geneva, la sediul Organizaţiei mondiale a sănătăţii, în zilele de 13 şi 14 iunie, o conferinţă la care se vor studia problemele tehnice (mai cu seamă cele imunologice), clinice (criteriile de alegere a bolnavilor), morale şi legale ale transplantărilor. Se vor lua, de asemenea, în discuţie perspectivele de viitor ale grefelor cardiace şi implicaţiile lor sociale şi financiare.

Gh. Rozkov

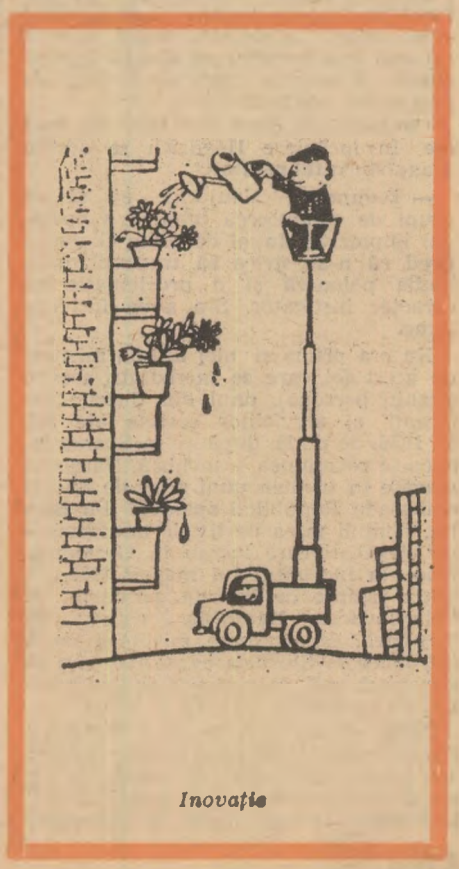

Inovaţie

reportaj

UN COMPLOTIST ÎȘI SCRIE MEMORIILE

Primul glonte al celui de al doilea război mondial

La Hamburg locuiește un mic comerciant, un om obișnuit, pe care vecinii îl găsesc simpatic și amabil, ba chiar îl socotesc un vecin ideal. Se apropie de 60 de ani. S-a căsătorit recent și are o fetiță, pe care o iubește la nebunie. Întrebat dacă a fost dat vreodată în judecată, omul nostru ar putea răspunde senin că nu. Pe scurt, e un cetățean onest. Onest îi e și numele : Naujocks, care nu spune nimic.

Cu toate acestea, istoricul englez Harold Rheitlinger scria recent că „memoriile acestui om ar fi foarte utile istoricilor". Dar iată că memoriile au fost scrise. Ele debutează cu o frază „napoleoniană" : „Eu am început cel de-al doilea război mondial. În 1939, am condus operația care i-a oferit lui Hitler pretextul de a ataca Polonia".

Fostul SS-ist, înscris în această organizație în 1931 și atașat în același an pe lîngă SD *) își povestește cu multă sinceritate viața. Ce importanță are că „operațiile" executate de el — asasinate, răpiri, chiar și fabricare de bani falși — sînt calificate, în codurile penale ale absolut tuturor țărilor, drept crime odioase. De altminteri, falsificatorii de bani, pe care i-a condus Naujocks, lucrau pe linie de stat ; sub supravegherea lui, au fost fabricate și puse în circulație 125 milioane de lire sterline false, cu scopul de a submina economia britanică.

Acum, Naujocks dezvăluie noi amănunte despre „prodigioasa" lui activitate. Dar în vara anului 1945 gîndea cu totul altfel. Într-o celulă a închisorii din Nürnberg, unde erau întemnițați principalii criminali de război, Alfred Naujocks implora providența ca anchetatorii aliaților să afle cît mai puține detalii din viața lui furtunoasă.

Salvarea i-a venit pe neașteptate. Autoritățile americane detașaseră pe lîngă închisoare cîțiva preoți militari de religii diferite. Printre ei se afla și unul pe care Naujocks îl numește în amintirile lui pater Sixt. Autorul memoriilor pretinde că nu-i cunoaște adevărata identitate. Pe scurt, pater Sixt l-a ajutat, în condiții care continuă să rămînă învăluite în mister, să-și scape pielea. După ce a practicat diverse meserii, Naujocks, care are la bază studii de mecanică la Kiel, și-a cumpărat un restaurant în Hamburg și acum trăiește liniștit acolo.

E nevoie de un cadavru

În seara zilei de 8 august 1939. **Hauptsturmführerul** SS Alfred Helmut Naujocks, agent cu împuterniciri speciale în cadrul SD (Siguranța Reichului), fu convocat la cartierul general al SS-ului. În perioada aceea, despre clădirea cu patru etaje de pe Prinz-Albrechtstrasse 8, din Berlin, nu se discuta decît în șoaptă și cu teamă. În afară de **Hauptsturmführer**, mai fuseseră invitați șeful Gestapoului, Heinrich Müller și șeful poliției judiciare, Arthur Nöbe. Îi primi Rheinhard Heydrich în persoană, cel mai important personaj după Himmler în aparatul poliției secrete naziste.

— Domnilor — rosti Heydrich, intrînd imediat în subiect. — Chiar acum vin de la Führer. Chestiunea despre care urmează să discutăm este foarte delicată, de aceea vă rog să o țineți în cel mai mare secret. Iată despre ce e vorba. Atacarea Poloniei a fost fixată la sfîrșitul acestei luni. Misiunea noastră este de a-i prezenta pe polonezi în postura de agresori. La hotarul cu Polonia trebuie să se producă o asemenea „ciocnire", încît chiar și cei mai lași germani să ajungă la concluzia că această stare de lucruri nu mai poate fi tolerată...

Consfătuirea dură mai bine de două ore. În încheiere Heydrich se adresă **Hauptsturmführerului:**

— Dumneata, Naujocks, ai să te ocupi de conducerea tehnică a operației împotriva stației de radio Gleiwitz. Cred că n-ar strica să transmitem în limba poloneză și o proclamație cu caracter instigator. S-o audă întreaga lume.

Nu era prima și nici ultima misiune de acest fel care se încredința acestui straniu personaj, unul din tinerii „veterani" ai serviciilor secrete ale SS. În 1936, de pildă, după ce în Spania izbucnise rebeliunea franchistă, Naujocks atacase în fruntea unui grup de SS-iști ambasada Republicii spaniole din Berlin, punînd mîna pe listele antifasciștilor ilegaliști care lucrau în Germania. Apoi, la începutul lui martie 1939, cu puțin înainte de invazia germană în Cehoslovacia, Naujocks, instigat de Heydrich, își asumase misiunea de a introduce în Slovacia explozive care să servească apoi ca pretexte pentru crearea de incidente.

Peste cîteva zile, în fața hotelului din Gleiwitz opriră două „Volkswagen"-uri negre. Călătorii, în număr de opt, nu atrăgeau atenția prin nimic. Seara, întocmind ca de obicei o informare pentru poliție despre clienții sosiți în cursul zilei, portarul scrise : „Sînt niște oameni obișnuiți. Orășeni din pătura mijlocie".

Într-adevăr, noii sosiți erau clienți fără pretenții. Nu primeau scrisori, nu ocupau ore în șir cabinele telefonice, se purtau modest, iar seara nu ieșeau niciodată din cameră. În schimb, lipseau toată ziua. Naujocks și oamenii lui cercetau cîmpul unde urma să se desfășoare operația.

Postul de radio care urma să fie atacat era instalat în preajma șoselei care ducea spre Tarnowitz, la nord-vest de Gleiwitz, aproape de hotarul germano-polon. În clădire se intra direct din stradă. Într-o casă vecină locuia personalul stației. Părea că totul e în regulă. Urma doar să se dea semnalul. În ultimul moment, însă, radiotelegrafistul grupului diversionist își exprimă o îndoială pe care **Hauptsturmführerul** o găsi atît de întemeiată, încît nu cuteză să-și asume răspunderea operației și plecă grabnic la Oppeln spre a discuta problema cu Müller. Șeful Gestapoului sosise acolo de cîteva zile, căci i se încredințase conducerea generală a tuturor actelor provocatoare de la graniță.

Iată despre ce era vorba. Stația din Gleiwitz nu emitea programe independente, ci retransmitea emisiunile postului de radio Breslau. Așa încît, pentru difuzarea proclamației nu putea fi folosit decît microfonul de rezervă, aflat în incinta stației doar pentru cazuri extreme ca, bunăoară, prevenirea populației împotriva unor calamități naturale sau alte situații neprevăzute. Cum diversioniștii nu cunoșteau locul unde era instalat microfonul, găsirea lui și, mai ales, punerea în funcțiune erau foarte dificile. Cu atît mai mult cu cît Naujocks știa că nu avea la dispoziție decît douăzeci de minute, în care interval trebuia să ocupe stația, să transmită proclamația și să dispară.

După ce îl ascultă pe Naujocks, Müller rosti tăios :

— Operația trebuie să aibă loc cu orice preț. Faceți tot posibilul ca proclamația poloneză să fie transmisă. Dacă, totuși, lucrurile nu se vor desfășura conform planului nostru, vom anunța că poliția i-a arestat pe bandiți înainte ca aceștia să fi putut folosi stația de radio... Și încă ceva. Am discutat încă o dată cu Heydrich și am ajuns la concluzia că, pentru a convinge opinia publică, avem nevoie de probe materiale, bunăoară de un cadavru... Nu înțelegi ? De cadavrul unui bandit polonez.

Hauptsturmführerul își trecu repede în revistă efectivul, întrebîndu-se care dintre cei șapte oameni ai lui era mai potrivit ca să fie jertfit. Dar Müller îi veni imediat în ajutor.

— De procurarea răposatului nu trebuie să te îngrijești dumneata — îi spuse el. Treaba asta ne privește pe noi. Dacă nu veți izbuti să găsiți microfonul cu pricina, dezlănțuiți în clădire un asemenea tărăboi încît să se audă în toată regiunea. Și nu uitați să trageți cît mai multe focuri de armă. Oamenii mei vor aduce cadavrul și se vor face nevăzuți.

Cu asta, pregătirile se încheiară. Urma doar să fie dat semnalul pentru începerea operației. La 25 august, Naujocks primi o telegramă : **Bunica s-a îmbolnăvit.** Era penultimul semnal, însemnînd că atacul împotriva Poloniei trebuia declanșat peste cîteva ore. **Hauptsturmführerul** își adună în grabă oamenii și aștepta cu înfrigurare ultimul semnal. Dar vremea trecea și telegrama decisivă nu mai sosea. În cele din urmă sună telefonul. Müller îl anunță scurt : **Călătoria se amînă.**

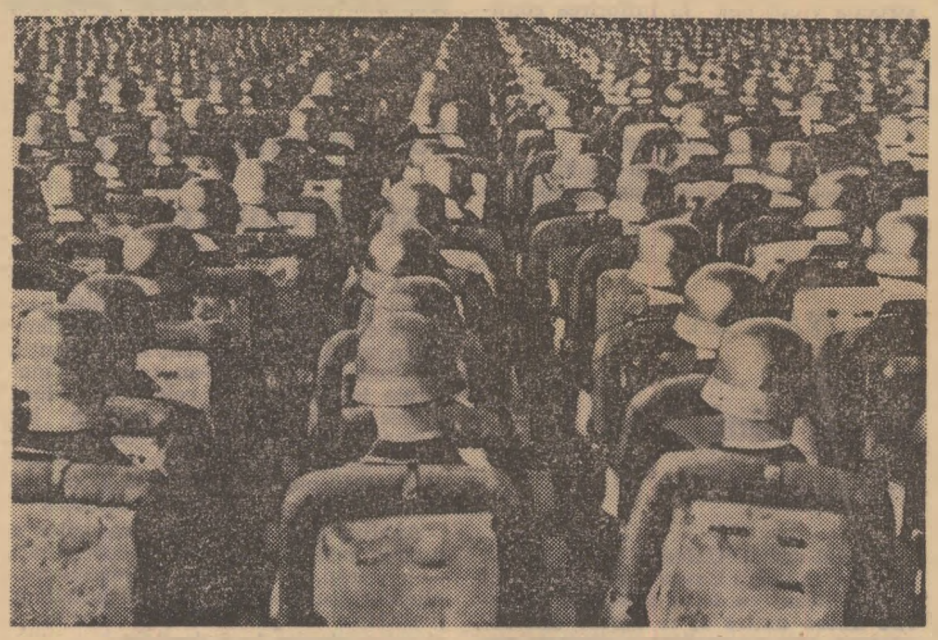

Diviziile hitleriste așteptau numai semnalul de atac

„Bunica" a murit

Ce se întîmplase ? La 25 august, Hitler dăduse ordin ca agresiunea să fie declanșată numaidecît, dar, după două ore, cuprins de teamă, căzuse pradă unei puternice crize de nervi și decomandase totul. Se iscară mari complicații. Nu era chiar atît de simplu ca mașina de război, o dată pusă în funcțiune, să fie oprită. 57 de divizii porniseră deja spre hotare și fusese pus în mișcare întregul aparat diversionist. În această situație, era cît pe ce să se producă o greșeală, care ar fi putut da complet peste cap operația provocatoare.

În afară de grupul lui Naujocks, alte cîteva bande de același soi, travestite în haine poloneze, urmau să provoace un schimb de focuri la graniță. Faptul e atestat de numeroase documente descoperite după război.

În jurnalul lui Halder, șeful marelui stat major, există o însemnare din ziua de 17 august : **Ca(naris), Him(mler) și Hey(drich) trebuie să furnizeze 150 de uniforme poloneze împreună cu echipamentul respectiv, precum și obiecte de uz personal de proveniență poloneză.**

Într-adevăr, la începutul lunii august, amiralul Canaris, șeful Abwehrului, primise chiar din partea lui Hitler ordinul de a furniza lui Himmler și Heydrich 150 de uniforme și un număr de arme ușoare poloneze. Faptul părîndu-i suspect, Canaris ceruse lămuriri, la 17 august, generalului Keitel. Cu îndolența lui obișnuită, șeful O.K.W. îi răspunsese că n-avea nici o încredere în „operațiile de acest gen", dar cum primiseră ordinul chiar de la Hitler nu se putea face nimic. Așa încît Canaris se supuse și livră lui Heydrich uniformele cerute.

O sută cincizeci de polițiști, care cunoșteau limba poloneză, urmaseră un instructaj special la o școală de lîngă Berlin.

La 22 august, grupul, echipat cu uniforme poloneze, cu puști și gloanțe de aceeași proveniență, sosise la Oppeln, iar în noaptea de 24 spre 25 fusese dislocat la graniță.

În momentul în care Müller ordonă amînarea agresiunii, unul din detașamente nu se afla pe poziția fixată. Comandantul lui încurcase telegramele și pornise cu tot efectivul la executarea operației.

În aceste condiții, succesul acțiunii provocatoare atîrna de un fir de păr. Spumegînd de furie, șeful Gestapoului trimise numaidecît oameni de legătură, cu sarcina de a da de urmă detașamentului prea zelos și de a-l aduce înapoi. Între timp, diversioniștii, înaintînd pe poteci bătute de contrabandiști, se și strecuraseră pe teritoriul Poloniei. Împrăștiindu-se în hățișurile din preajma unui punct vamal, „polonezii" asteptau ultimul ordin ca să deschidă focul. Deodată, însă, în tufișuri își făcu apariția un ins cu sufletul la gură, care le transmise dispozițiile lui Müller. Diversioniștii izbutiră să se întoarcă neobservați la baza lor.

Se scurseră alte cîteva zile. În sfîrșit, la 31 august sosi mult așteptata telegramă : **Bunica a murit.** Era semnalul de declanșare a acțiunii provocatoare.

Naujocks își convocă oamenii ca să le dea ultimele dispoziții :

— Pornim la drum deîndată ce se întunecă. Ambele mașini se opresc chiar lîngă gardul clădirii. Noi, cei din prima mașină, ne îndreptăm în fugă spre intrare. Dacă e cazul, grupul din cealaltă mașină ne acoperă înaintarea cu focuri de armă. Băgați de seamă, sîntem diversioniști polonezi. Dacă unul dintre noi va fi prins, să nu scoată o vorbă. Ancheta o va desfășura o comisie din Berlin, deci oameni de-ai noștri. S-a înțeles ?

După ce le luă actele și le încuie într-un seif, Naujocks continuă :

— Vă previn că acolo trebuie să existe și un cadavru. Nu vă neliniștiți. Treaba asta nu privește pe nici unul dintre voi... Și acum schimbați-vă hainele !

G. Kall

(Va urma)

**) Sicherheitsdienst*

CINEMA

Mîna de briliant

Iuri Nikulin a făcut tot războiul și avea 25 de ani cînd a fost demobilizat. Succesele culese pe scena școlară și cea ostășească ajunseseră să-l convingă că porțile artei îi sînt larg deschise și că e așteptat cu nerăbdare. Înarmat cu această convingere s-a prezentat la examenul de admitere, mai întîi la institutul de cinematografie, unde a fost respins după a doua probă, apoi la cel de teatru, unde a mai rezistat la încă una. Cu speranțele spulberate, a urmat totuși sugestia unui amic, care l-a îndrumat către studioul experimental pentru clovni, deschis pe lîngă circul din Moscova. A fost admis imediat i avea un simț al umorului și al comicului care nu puteau scăpa membrilor comisiei. Dar debutul lui în arenă a fost un dezastru : tracul i-a trădat talentul. Să trecem. însă, peste acest episod îndepărtat ; învingătorii au întotdeauna dreptate, iar Iuri Nikulin este un învingător de mare clasă.

Nostalgia cinematografului l-a adus, cînd era încă student, în figurația filmului **Chestiunea rusă.** Pentru cavalcada de pe străzile Moscovei, și-a dat toată silința ca să execute cît mai fidel indicațiile regizorului : răcnea cît îl ținea gura, gesticula... Cînd filmul a fost gata, l-a văzut de cinci ori în speranța că se va recunoaște în mulțime. Dar zadarnic. Această nouă dezamăgire l-a îndepărtat pentru a doua oară de visul tinereții lui, pînă cînd a intervenit scriitorul Poliakov, care l-a invitat să interpreteze un rol episodic în filmul **Fata cu ghitara** al cărui scenariu îi aparținea.

După debutul reușit, a început să fie solicitat. Dar primul rol mare i l-a dat Lev Kulidjanov : Kuzma Iordanov din filmul **Cînd copacii erau mari.** Decăzut, escroc mărunt, om fără căpătîi, dar în adîncul sufletului dornic de liniște și de o viață normală, Kuzma Iordanov s-a ridicat în fața lui Nikulin cu întreaga-i complexitate psihologică. Obișnuit pînă atunci să-i facă pe oameni să rîdă, actorul a ezitat. Dar nu era o ocazie de pierdut, așa încît a început să-și imagineze și să observe cum ar trebui să se comporte Kuzma.

Cînd a ajuns, machiat și îmbrăcat ca personajul său, la magazinul de mobilă unde se petrecea episodul care urma să fie turnat, directorul magazinului l-a oprit la ușă cu brutalitate.

— Dar sînt actor ! i-a explicat Nikulin.

— Las' că-l știu eu pe actorul de teapa ta. Crezi că nu te-am luat la ochi ? De șase zile dai tîrcoale magazinului !

Nici cea mai laudativă cronică, nici cele mai entuziaste aprecieri ale regizorului nu i-ar fi sunat, probabil, mai plăcut la ureche ! Era cea mai bună confirmare că va fi convingător în rolul încredințat.

Apoi a mai primit și alte „confirmări". Odată, a fost asaltat de o bandă de bețivi care mai să-l ia cu sila să bea cu ei : „Pe cine vrei să duci ? Ce, nu te-am văzut noi cum bei ? Să i-o spui lui mutu că numai pe ecran !" Altădată, l-a oprit pe stradă un tip care l-a apucat de nasturele hainei și i-a șoptit confidențial că e hoț cu vechi state de activitate și că e gata să-i devină consilier, fiindcă a văzut că are nevoie de îndrumare : nu lucrează curat !

După toate acestea, a fost normală reacția lui Nikulin care la început a refuzat rolul milițianului din filmul **Aport, Muhtar !**

— Îți stric filmul, domnule — i-a spus el regizorului Tumanov. După ce m-am consacrat ca răufăcător, cine o să creadă în milițianul meu ?

Igor Ledogorov, interpretul lui Nikolai Bauman în filmul cu același titlu

Dar Tumanov a insistat, **Aport, Muhtar !** a avut succes și Nikulin a fost chiar distins cu insigna de... „Milițian fruntaș" !...

Și așa, din film în film, actorul a ajuns la al douăzeci și treilea, pe care îl turnează în momentul de față la „Mosfilm". Este a cincea colaborare cu regizorul Leonid Gaidai.

Ce va face Iuri Nikulin în acest film care a fost conceput special pentru el ? Va fi un personaj pozitiv, economistul principal Semion Semionovici, soț și tată exemplar, care se trezește amestecat într-o gașcă de contrabandiști. Multe situații neobișnuite îl vor sili la urmăriri amețitoare, la salturi din elicopter, la alte trucuri riscante. Experiența de la circ îi va fi foarte prețioasă în noul film, intitulat în mod enigmatic **Mîna de briliant.**

Festival III

Între 18 și 27 mai s-a desfășurat la Leningrad al III-lea Festival unional al filmului, în cadrul căruia au fost prezentate cele mai bune producții ale studiourilor sovietice realizate în 1966—1967. În competiție au intrat Torentul de fier, Contemporanul tău, Nikolai Bauman, Nuntă la Malinovka, Cronica bombardamentului în picaj, Te-am iubit, Crucea de marmoră, Drumul Aniutei, Grăunțe amare, Scară în cer, Edgar și Cristina, Trădarea, Pămîntul părinților, Suflete tari *și multe altele în total peste o sută.*

Juriul concursului de filme artistice a fost prezidat de Mark Donskoi, iar „completul de judecată" al documentarelor de Alexandr Zguridi. S-au acordat următoarele premii : cel mai bun film istoric-revoluționar — Torentul de fier *(pr. I) și* Cei 26 comisari din Baku *(pr. II) ; cel mai bun film pe o temă actuală* — Triunghiul *(pr. II) ; cel mai bun film pentru copii și tineret* — Te-am iubit *(pr. I) și* Republica Șkid *(pr. II) ; premiul pentru cea mai bună regie — Iuli Raizman* (Contemporanul tău) *și premiul special pentru debut regizoral — T. Okeev* (Cerul copilăriei noastre) *; premiul I și II pentru interpretare feminină — Leila Abașidze, Via Artmane, Marine Țulukidze ; premiul pentru interpretare masculină — I — N. Plotnikov, II — E. Umurzakov, E. Kopelian, Z. Muhamedjanov, G. Țilinski, III — N. Gubenko, R. Nahapetov, B. Cirkov.*

PORTRET

O fiică demnă

„Vanessa Redgrave este una dintre cele mai mari actrițe ale Angliei de astăzi. Ea nu are nimic comun cu ceea ce amintește de latura comercială a așa numitelor „stele". Arta Vanessei Redgrave este incompatibilă cu scandalurile publicitare, cu senzaționalul. Interpretarea ei se deosebește prin profunzime și seriozitate. Actrița este la fel de bună în repertoriul shakespearian ca și în piesele moderne. Sînt un vechi spectator și admirator al ei".

Cînd un om ca Grigori Kozințev, cunoscut pentru cumpătarea și responsabilitatea pe care o pune în cuvintele sale, prin exigența-i artistică, face o asemenea apreciere, înseamnă că ne aflăm în fața unui fenomen ieșit din comun. Acest „fenomen" are 31 de ani, o față frumoasă și expresivă, un trup lung și zvelt și opinii precise despre artă și politică.

Opiniile despre artă și talentul îi vin din familie, marea familie de actori a lui Sir Michael Redgrave, care slujește cu devotament scena și ecranul englez și în care toți, părinți și copii, au ales acest drum. Iar părerile politice tot de acolo. Oameni cu vederi progresiste, Redgravii se pronunță întotdeauna pentru măsurile care duc la destindere în lume, la înțelegere între popoare. Cea mai bătăioasă dintre ei, Vanessa a fost prezentă la toate marile demonstrații organizate în ultimii ani în Anglia : împotriva bombei H, împotriva instalării de rachete pe solul britanic, împotriva

politicii engleze de sprijinire a lui Johnson, împotriva războiului din Vietnam și în general a ingerințelor americane. „Lumea trebuie să se schimbe, trebuie să luptăm pentru o mai bună înțelegere între toți" — cu această idee călăuzitoare participă actrița la viața politică, de care e foarte interesată.

Dar să revenim la părerile ei despre artă. Cinematograful o pasionează. Însă se consideră în primul rînd actriță de teatru. În unsprezece ani de carieră teatrală a jucat în foarte multe piese, dominate de repertoriul shakespearian. Rosalinda din Cum vă place, *Catarina din* Femeia îndărătnică *au fost mari succese ale ei. Dar pe aceste două tinere eroine le-a jucat mai tîrziu. La început, cînd n-avea decît 20 de ani sau puțin peste, dintr-un șir de motive fortuite a trebuit să interpreteze multe personaje feminine între 60 și 70 de ani. Această schimbare de vîrstă i-a prins bine, de exemplu, cînd a interpretat-o pe Isadora Duncan și a trebuit să îmbrățișeze o amplă perioadă din viața celebrei dansatoare americane, încheiată cu moartea ei la 49 de ani.*

Dar Vanessa Redgrave a „trădat" acum teatrul tradițional. În concordanță cu temperamentul ei revoluționar, actrița e preocupată de un teatru care să promoveze noi forme de expresie.

Deși mai săracă și de dată mai recentă, nici cariera ei cinematografică nu-i totuși mai puțin interesantă. La una din primele-i ieșiri peste hotare, cu Morgan *al lui Karel Reisz, Vanessa Redgrave a obținut premiul de interpretare la Cannes. Explozia lui Michelangelo Antonioni a impus-o ca pe o mare vedetă internațională. Hollywood, Roma — ofertele îi vin din toate părțile.*

I. Teleghina

TEATRU

Cimitirul de automobile și efectul lui

Dramaturgul spaniol — stabilit la Paris — Juan Arrabal a stîrnit multe controverse cu teatrul său „violent", care transformă scena într-un loc foarte zgomotos și impune actorilor adevărate performanțe acrobatice. Aceste caracteristici s-au vădit mai cu seamă în ultima-i piesă, Cimitirul automobilelor, **montată la** Théâtre des arts.

Spectacolul te face să simți la propriu adevărul cuvintelor „Arta cere sacrificii". Sacrificii nu numai din partea actorilor, ci și a publicului. Căci oricît ai iubi teatrul, nu-ți tihnește cînd deasupra capului atîrnă caroserii ruginite care se bălăbănesc amenințător în lanțuri scrîșnitoare. De altfel, primejdiile pîndesc și de pe scenă, care seamănă cu un depozit de fiare vechi. De acolo, dintre piesele ruginite și uzate care refac priveliștea dezolantă a cimitirelor de automobile, actorii, antrenați într-un soi de gimnastică stranie și contorsionată, se aruncă din cînd în cînd peste scaunele de la parter. În limbajul teatrului violent, asta se numește „efect fizic asupra spectatorului". Și e într-adevăr exclus ca în asemenea condiții să existe vreun spectator care să nu simtă efectul fizic.

Mai rămîne să adăugăm că acest efect e aproape singurul, întrucît din cauza scrîșnetului metalic, a clamațiilor actorilor și a altor motive sonore textul nu poate fi auzit și înțeles. Ceea ce l-a făcut pe cronicarul revistei „Le Figaro litteraire" să remarce spiritual că cele ce se petrec pe scenă amintesc de intervenția unei echipe de pompieri. „Actorii au aceeași energie fizică și abilitate. Cu deosebirea că admirabilele deprinderi ale pompierilor au un țel util : stingerea incendiilor".

(După „Literaturnaia gazeta")

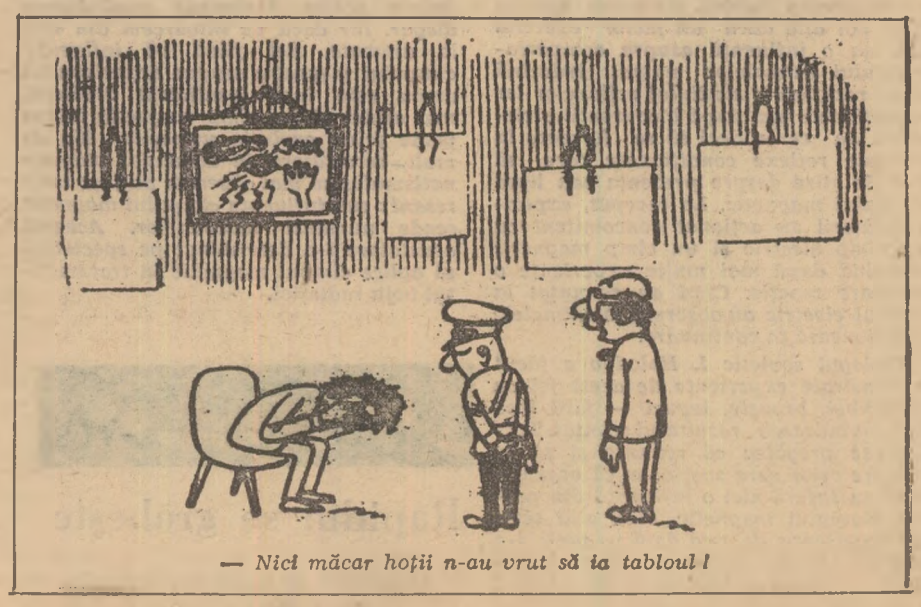

— Nici măcar hoții n-au vrut să ia tabloul !

arta

MAGNETOBIOLOGIE

Polemizînd cu stafia lui Mesmer

La 11 august 1784, o comisie instituită de Ludovic al XVI-lea pentru anchetarea experienţelor lui Mesmer — medic german, fondatorul teoriei magnetismului animal — a dat următorul verdict: Magnetismul nu este perceput de nici unul din simţurile noastre şi nu a exercitat influenţe nici asupra lor, nici asupra bolnavilor pe care i-am cercetat. *Cu alte cuvinte, tratamentul bolnavilor cu ajutorul magnetului, practicat de Mesmer, era o înşelătorie. Mesmer a părăsit întristat arena triumfurilor sale trecute şi a murit în singurătate. Dar stafia lui a continuat multă vreme să tulbure minţile oamenilor.*

Membrii comisiei care l-a condamnat pe Mesmer aveau dreptate cînd susţineau că magnetismul nu este perceput de simţurile noastre. Într-adevăr, omul nu-şi dă seama prin simţuri că Pămîntul este un magnet uriaş. Cu toate acestea, nenumărate experienţe au demonstrat teoretic că organismele vii percep influenţa cîmpului magnetic. De aci şi concluziile contradictorii la care au ajuns cercetătorii de după Mesmer. Iată cîteva:

Viaţa nu a creat organe speciale pentru perceperea excitaţiei magnetice, *scria în 1901 V. Danilevski.*

Organismul nu arată sensibilitate faţă de cîmpurile magnetice, *arăta în 1936 savantul german Seifritz.*

Dar în 1966 biologul sovietic I. A. Holodov afirma: În marea majoritate a experienţelor am constatat influenţa cîmpului magnetic asupra unor procese fiziologice.

Ca atare, influenţează sau nu cîmpul magnetic organismele vii?

Încă din analele antichităţii se poate afla că magnetul era folosit în tratamentul anumitor boli. Esculapii lumii antice recomandau în bolile de ficat „piatră magnetică pisată".

Astăzi, după cîteva milenii, în presa ştiinţifică apar tot mai des comunicări despre experienţe care demonstrează acţiunea biologică a cîmpurilor magnetice asupra organismelor vii. În cursul lor cercetătorii au observat că animalele plasate pentru scurt timp într-un cîmp magnetic nu-şi modifică în nici un fel comportamentul. Se poate aşadar deduce de aici că ele nu reacţionează la influenţa cîmpului magnetic? Aparent da. Să nu uităm însă că la fel se comportă şi cînd sînt lăsate într-o cameră luminată, ceea ce nu înseamnă că nu percep lumina. De aceea, specialiştii pot afla dacă un factor exercită sau nu o influenţă asupra comportamentului animalelor numai judecînd după rezultatele studiului reflexelor lor condiţionate sau după biocurenţii creierului. Se cerea deci să se formeze la animale reflexe condiţionate care să dea de ştire despre prezenţa sau lipsa cîmpului magnetic. La început, experimentatorii au acţionat concomitent cu un cîmp electric şi un cîmp magnetic obţinînd după mai multe experienţe o oarecare reacţie. Cînd au renunţat la cîmpul electric au observat că animalele reacţionează în continuare.

Biologul sovietic I. Holodov a făcut nenumărate experienţe de acest fel cu porumbei, broaşte, iepuri — fără însă să dobîndească rezultatul scontat. Tocmai se pregătea să renunţe şi să se alăture celor care susţineau că organismul nu suferă nici o influenţă din partea cîmpului magnetic, cînd altă serie de experienţe, de astă dată pe peşti, i-a permis să demonstreze acţiunea biologică a cîmpului magnetic. În plus, a constatat că influenţa acestui factor nu este percepută de receptori — celulele sensibile la tot felul de stimuli — cum se credea, ci de creier.

Dar Holodov nu s-a oprit aici. El voia să descopere mecanismul procesului. Obiectul experienţelor menite să dezlege această enigmă au fost cîţiva iepuri şi pisici. Cercetătorul le-a plasat pentru cîteva ore într-un cîmp magnetic. Apoi a studiat la microscop secţiuni din creierul lor. Atunci s-a lovit de un fenomen cu totul neaşteptat: celulele grupate în jurul neuronului se umflau puţin şi, contrar aşteptărilor, numărul lor creştea. Aceste modificări se datorau cîmpului magnetic. După un timp, celulele reveneau la starea lor iniţială. Experienţele făcute de I. Holodov, în colaborare cu prof. N. Alexandrovskaia, l-au condus la ideea că, sub influenţa cîmpului magnetic, în celulele amintite ar avea loc tulburări ale metabolismului. Implîntînd apoi electrozi în diferite sectoare ale creierului şi înregistrînd biocurenţii născuţi sub influenţa cîmpului magnetic, cercetătorii au putut observa că reacţia cea mai puternică apare în hipotalamus (regiune a creierului care are un rol important în reglarea funcţiunilor vegetative ale organismului) şi în scoarţă. Aşa încît în clipa de faţă se poate afirma că se cunoaşte cel puţin locul unde sînt plasaţi principalii receptori ai invizibilelor cîmpuri magnetice.

Ce părere au, însă, specialiştii despre reţetele „magnetice" ale antichităţii? Cercetînd însuşirile curative ale cîmpului magnetic, ei au constatat că acestea s-au dovedit incomparabil mai slabe decît noile metode ale electroterapiei. Cu toate acestea au apărut lucrări care descriu acţiunea pozitivă a cîmpurilor magnetice în tratarea cancerului, a bolii radiaţiei, în eczeme şi unele boli de inimă. Dar cele de mai sus nu sînt decît succese izolate, întrucît atîta timp cît nu este cunoscut mecanismul de acţionare a cîmpului magnetic nu se poate vorbi nici de o aplicare pe scară largă a metodelor „magnetice" de tratament.

Cercetătorii moderni au observat că influenţa cîmpului magnetic asupra omului se manifestă în cele mai diverse moduri. Oamenii care se află un timp mai îndelungat în raza unui cîmp magnetic se plîng de dureri de cap şi de inimă, de lipsa de apetit şi oboseală, de insomnie etc. Dar cum îşi schimbă munca aceste fenomene supărătoare dispar. Iar dacă ne întoarcem din nou la animale, dat fiind că influenta cîmpului magnetic asupra organismului uman este încă insuficient studiată, mai aflăm că un cîmp magnetic intens poate frîna evoluţia urmaşilor. Nu de mult, cercetătorii în domeniul biomagnetismului au mai observat un fapt interesant: sub influenţa cîmpului magnetic scade numărul leucocitelor. Această constatare i-a determinat pe specialişti să aplice cîmpul magnetic în tratamentul bolii radiaţiei.

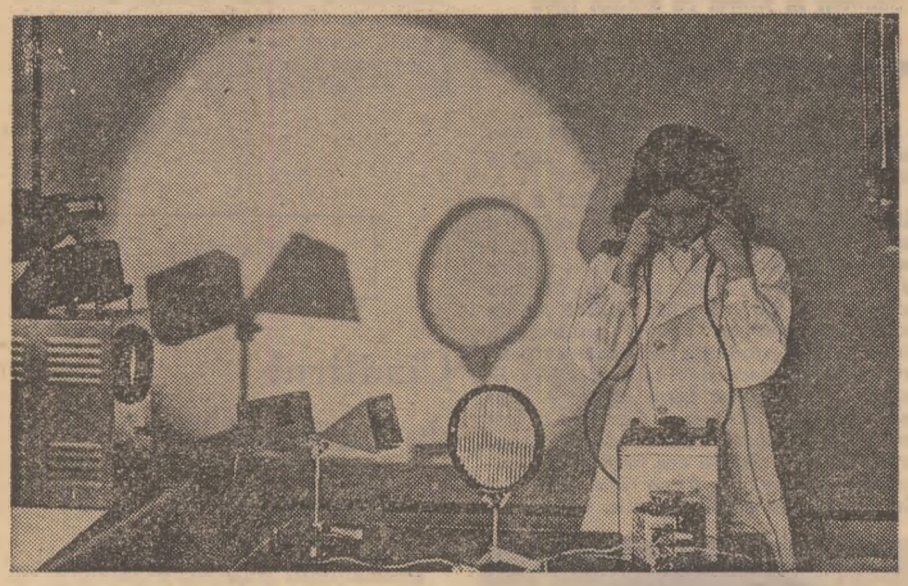

Studierea influenţei cîmpului electromagnetic asupra proteinei vii

MECANICĂ

Rapidul se grăbeşte

Ameninţat în însăşi existenţa lui de alte mijloace de transport, şi mai cu seamă de avion pe distanţele mai mari de 500 km, trenul trebuie să-şi mărească viteza. Pe linia ferată construită special pentru el, cu pasaje de nivel şi curbe trasate pe măsura lui, „Tokaido" circulă de mai mulţi ani între Tokio şi Osaka cu peste 250 km/oră. Dar el constituie o excepţie. Nu toate căile ferate din lume sau chiar numai dintr-o ţară pot fi înlocuite de pe o zi pe alta; interesează deci păstrarea infrastructurii existente, eventual cu mici modificări. După cîţiva ani de încercări, verdictul tehnicienilor este categoric: cu material rulant de serie şi o cale ferată normală, circulaţia cu 200 km/oră nu pune „nici o problemă" sau, în orice caz, nici una care să răstoarne concepţiile actuale.

Ce inovaţii trebuie totuşi introduse?

Vagonul care ia o curbă nu are cum să se sustragă forţei de inerţie centrifuge, care tinde să-l arunce în afară. Acestui efect i se opune contactul dintre roată şi şină şi, dincolo de el, sistemul şină-traversă-balast. Pentru ca forţele transversale ce se exercită asupra căii să nu depăşească anumite limite, tehnicienii acţionează în două direcţii: pe de o parte folosind curbe cu o rază cît mai mare, iar pe de alta compensînd forţa centrifugă printr-o forţă antagonistă obţinută prin înclinarea planului de rulare. Dat fiind că modificarea curbelor existente reclamă lucrări costisitoare, creşterea vitezei urmează să fie obţinută pe seama celui de al doilea factor. Înclinaţia nu trebuie să fie prea mare, pentru ca şina din interiorul curbei să nu „obosească" prea tare şi să nu se „turtească", eventual, sub povara trenurilor de marfă — mai încete, dar nici prea mică deoarece atunci are de suferit şina exterioară de pe urma trenurilor rapide. De altfel, nu numai şinele s-ar resimţi în aceste cazuri extreme. Călătorii fie că ar aluneca spre interior, fie că ar fi proiectaţi în afară.

Foarte des, traseul liniilor ferate existente a fost dictat de considerente economice şi nu de relief. De aceea, în general nu se poate circula cu viteze mari decît în anumite sectoare scurte (25—30 km), ceea ce înseamnă că, de cîte ori intră într-un astfel de sector, trenurile trebuie să accelereze foarte repede, pentru a profita de el. Atunci se naşte o altă dificultate: creşterea prohibitivă a rezistenţei aerului o dată cu viteza. Locomotivele actuale nu pot învinge această rezistenţă decît dacă se reduce mult numărul vagoanelor care alcătuiesc garnitura. S-a prevăzut deci introducerea unor locomotive mai puternice (8 000 C.P.); dar, dacă li se va cere să treacă de la 150 la 200 km/oră în numai 10 km, de pildă, nici ele nu vor putea remorca mai mult de cinci vagoane. În consecinţă, trenurile vor trebui să se îndesească.

Această perspectivă a adus în arenă securitatea circulaţiei, care se bazează pe informaţiile comunicate mecanicului de către semnalele luminoase. Prin intermediul celor trei culori (roşu, verde, galben) mecanicul află dacă înaintea lui sînt alte trenuri şi îşi reglează viteza în funcţie de cel care îl precede, lăsînd o distanţă suficient de mare pentru a putea opri la nevoie. Semnalele luminoase sînt în genere aşezate la intervale de 1 800 m, întrucît un tren poate opri în 1 400 m chiar din viteza de 160 km/oră. Tendinţa este însă ca şi aceasta să fie depăşită. Ţinînd seama de faptul că atît organele de frînare cît şi calea de rulare trebuie menajate, un tren care circulă cu 200 km/oră nu se poate opri decît în 4 200 m, deci de peste trei ori distanţa existentă acum între două semnale. Ori aceasta trebuie păstrată pentru trenurile mai puţin grăbite. Soluţia constă în montarea unei instalaţii de teleinformaţie pe locomotivele rapide, pentru ca mecanicul să afle ce se petrece cu trei „cantoane" înaintea lui şi să-şi poată reduce viteza treptat.

Fără cuvinte

Susceptibil de îmbunătăţiri, tot în vederea vitezei, este şi materialul rulant. Pînă acum douăzeci de ani concepţia acestuia nu a evoluat. Arcurile cu foi păreau ultimul cuvînt în materie de suspensie. Păreau doar, căci tehnica a dat apoi de-o parte principii socotite imuabile. Astăzi toată atenţia este îndreptată asupra suspensiei, masa nesuspendată trebuind să fie cît mai mică, pentru a elimina anumite urmări nedorite. Se pun deci la punct un nou tip de boghiu şi o suspensie pendulară. Bara de torsiune face anacronice arcurile cu foi. În fine, contrar celor crezute pînă nu de mult, legătura dintre cutia vagonului şi boghiu trebuie să fie cît mai liberă, permiţînd chiar un joc transversal. În această direcţie vagoanele de cale ferată încep să se apropie de automobil.

Reducerea timpilor de drum nu ţine însă numai de mărirea vitezei, ci necesită o revizuire a tuturor metodelor de exploatare şi, în primul rînd, a numeroaselor puncte în care trenurile trebuie să încetinească: cînd trec prin gări, pe la macazuri etc. În plus, trenurile se opresc prea des şi prea mult. Poate că în viitor nu o vor mai face, ci îşi vor culege călătorii din fugă. Cîteva vagoane vor fi lăsate în gară din mers, în timp ce altele vor fi cuplate. Operaţiile par de domeniul utopiei şi totuşi prima a fost încercată, iar a doua nu ridică probleme de neînvins, afirmă specialiştii.

DEFECTOLOGIE

Copiii-plante descoperă lumea cu mîinile

„Mîinile îmi ţin loc de ochi şi de urechi. Ascult „Sonata lunii" de Beethoven ţinîndu-mi mîinile pe capacul pianului. Ştiu cum arată tablourile din muzeu dacă mîinile mele au cunoscut obiectele pe care ele le reprezintă. Nu pot să-mi imaginez, însă, culorile. Mi s-a spus o dată că rochia mea e de culoarea cafelei cu lapte. Îmi închipui o ceaşcă plină cu cafea, îi simţ mirosul şi gustul, dar mi-e imposibil să înţeleg ce este o culoare..."

Autoarea acestor rînduri, Olga Skorohodova, a făcut parte, în urmă cu mulţi ani, din categoria copiilor pe care natura a încercat una din cele mai crude experienţe ale ei. „Sînt mai degrabă plante decît oameni!" a exclamat un savant în faţa acestor fiinţe. Ar fi fost inutil să le vorbească, pentru că erau lipsite de simţul auzului; de altminteri, n-ar fi primit nici răspuns, pentru că „copiii-plante" n-aveau darul vorbirii. După cum n-ar fi putut să se facă înţeles arătîndu-le o imagine, un simbol, deoarece copiii se născuseră orbi.

Ce pot să facă oamenii de ştiinţă pentru a compensa absenţa a două importante organe de simţ şi a graiului?

Ideea de a educa copiii surdomuţi şi orbi a fost pusă în practică pentru

tehnica

prima oară de S. G. Haw. În „Note din America", Ch. Dickens vorbește despre o fetiță oarbă și surdomută pe care Haw a reușit s-o readucă în lumea oamenilor normali. Misiunea lui a fost dificilă. Cu atît mai dificilă cu cît izolarea totală de mediul înconjurător în care trăiesc acești copii le frînează dezvoltarea psihică. De aceea, descoperirea acelui „ceva" care le-a înlesnit „umanizarea", comunicarea cu lumea din afară, a echivalat cu însemnătatea inventării cuțitului, încălțămintei sau altor obiecte în procesul detașării strămoșilor noștri de mediul animal. Acel „ceva" a fost limbajul gesturilor percepute cu simțul tactil. Deci nu un limbaj al gesturilor ca acel folosit de surdomuți, care îl percep cu ajutorul văzului, ci unul mult mai complex, recepționat și transmis prin atingeri.

În stadiul inițial de educare, fiecare gest are o anumită semnificație, desem-

Mîinile elevilor răspund la întrebările profesorului

nează un obiect sau exprimă o dorință. Treptat, copiii învață să exprime prin gesturi fraze întregi și să comunice între ei și cu educatorii lor prin așa-numitele cuvinte dactile. A. Meșcereakov, de la Institutul de defectologie din Moscova, a descris modul în care se realizează o conversație de acest gen.

Educatorul ia mîna copilului, în semn că vrea să stea de vorbă cu el. Copilul găsește palma pedagogului și „scrie" pe ea cu degetele, formînd litere, cuvinte și fraze. I se răspunde în același mod. O dată deprins acest limbaj, el e „vorbit" de interlocutori cu o viteză aproape egală cu aceea a obișnuitului limbaj sonor. De obicei, copiii deprind acest mod de comunicare destul de repede, întocmai ca semenii lor normali, care învață cuvintele limbajului sonor fără să știe că ele sînt alcătuite din sunete și litere de sine stătătoare. Stadiul de perfecționare în educarea copiilor deficienți prevede însușirea limbajului scris și a lecturii, care se face cu ajutorul alfabetului în relief, asemănător cu cel folosit de orb. O parte dintre ei, al căror laringe e construit normal, pot fi învățați să vorbească.

Programa de învățămînt din școlile pentru copiii surdomuți și orbi este identică în conținut cu cea destinată școlarilor normali. Diferă doar metoda de predare, care se bazează pe cele două limbajuri amintite mai sus, și unele amănunte de ordin secundar. Tradiționala sonerie care anunță recreațiile, de pildă, e înlocuită de ventilatoare, al căror curent de aer poate fi perceput de simțul tactil al elevilor.

După o experiență de cîteva decenii, pedagogii școlilor pentru copiii surdomuți și orbi au ajuns la concluzia că de cele mai multe ori dezvoltarea lor intelectuală poate atinge nivelul copiilor normali (de cele mai multe ori și nu întotdeauna, pentru că, să nu uităm, deficiențele lor se datorează unor grave tulburări ale sistemului nervos central; dacă ele cuprind porțiuni mari ale scoarței cerebrale, pot reduce capacitatea intelectuală). Mulți din copiii vitregiți de natură își însușesc în școala medie diferite meserii, iar unii își continuă studiile în institute de învățămînt superior. Printre aceștia se numără și fostul „copil-plantă" Olga Skorohodova, azi doctor în științe pedagogice și autoare a volumului „Cum îmi imaginez și cum percep lumea înconjurătoare".

TEHNICA SPAȚIALĂ

Electricienii erei cosmice

Experiențele din ce în ce mai complexe efectuate în spațiul cosmic, datele tot mai numeroase care trebuie transmise pe Pămînt îi obligă pe tehnicieni la adevărate performanțe de ingeniozitate atunci cînd e vorba de instalarea circuitelor electrice, de fiecare dată tot mai importante. Pregătirea de operații din ce în ce mai complexe s-a soldat, în numai cîțiva ani, cu o impresionantă creștere a puterii electrice la bordul navelor spațiale. Pînă nu de mult se lucra la scara a cîțiva wați. În scurtă vreme, însă, tehnicienii au reușit să ambarce instalații mult mai exigente. Un gammatelescop, un analizor solar sau un dispozitiv înregistrator, de pildă, necesită 10 W așa încît, folosindu-se un echipament compus din mai multe aparate de acest tip, consumul poate depăși 100 W. Un pas mai departe a fost realizat cu transmisia imaginilor întrucît camerele, pentru a putea transmite spre Pămînt un debit mare de informații, reclamă o mare cantitate de curent. În sfîrșit, date fiind aparatura multiplă cu care sînt dotate navele cosmice cu echipaj și consumul variabil în funcție de împrejurări, necesitățile în curent au continuat să crească, depășind încă din primele stadii jumătatea de kilowat.

Toate aceste cerințe au dus la realizarea mai multor surse de curent, navele spațiale fiind echipate cu două tipuri fundamentale de generatoare cu caracteristici foarte diferite: fotopilele și bateriile chimice. Primele își datorează numele unor straturi subțiri care produc direct curentul prin folosirea energiei solare, practic inepuizabilă. Pentru obținerea unui randament cît mai mare s-a recurs la tehnica panourilor alcătuite din fotocelule care, pentru a nu spori greutatea navei, sînt fixate pe pînze de aluminiu cu o grosime de numai 0,1 mm și întărite cu nervuri. Marele avantaj al acestor instalații este că pot alimenta navele în cursul unor misiuni lungi, chiar și în cursul unor călătorii interplanetare.

Cealaltă sursă fundamentală de electricitate, bateria chimică, care lucrează în dispozitive izolate, debitează energia pe care a ambarcat-o. Bateriile cu mercur furnizează, de pildă, 350 Wh pentru o masă de 1 kg, ceea ce înseamnă că pentru obținerea unei energii de 1 kWh sînt necesare 3 kg. Ceea ce mai trebuie apoi reținut este faptul că, în timp ce la fotopile trebuie luată în considerare proporționalitatea dintre masă și putere, la generatoarele chimice aceasta se manifestă în raportul dintre masă și energie: Aceasta ar fi linia de demarcație. Primele sînt mai puțin grele pentru misiunile care depășesc 17 ore. Pentru un număr restrîns de ore de serviciu bateria chimică apare, deci, ca soluția cea mai logică, în timp ce dincolo de 100 de ore se impun fotopilele. Așa se explică prezența lor pe toate navele planetare — sovietice sau americane — și pe toți sateliții de comunicație, destinați unei funcționări mai îndelungate.

Așadar, pentru misiunile de lungă durată fotopila este formula cea mai interesantă. Totuși, de multe ori, ea ridică anumite probleme. De pildă, în cazul cînd e necesar ca un satelit meteorologic să îndrepte în permanență un ax spre centrul Pămîntului. Atunci, pentru a fi orientate mereu spre Soare, oricare ar fi poziția sateliților, panourile trebuie montate pe un dispozitiv care să le asigure o înclinație variabilă. Aceasta a fost și formula adoptată pentru Cosmos 122 și 144, ca și pentru seria americană „Nimbus". În schimb, dacă devine necesar ca satelitul să pivoteze rapid în diferite direcții, momentul său de inerție netrebuind să aibă valori prea mari — cum e cazul navelor cosmice — panoul cu fotopile nu mai reprezintă soluția cea mai potrivită. Așa se explică de ce Cosmos-110, în care au călătorit în jurul Pămîntului timp de 22 de zile cîinii Veterok și Ugoliok, nu avea o asemenea instalație. Navele concepute pentru zborurile de lungă durată sînt dotate cu o altă categorie de generatoare, pilele cu combustibili. Spre deosebire de materialele folosite de bateria chimică, combustibilul numit propergol este foarte ușor; din numai 888 gr. de oxigen și 112 gr. de hidrogen se pot obține 3 kWh, ceea ce este considerabil. În plus, el oferă ca deșeu o apă care poate fi consumată de cosmonauți. Mai mult decît atît, pila cu combustibili reprezintă un adevărat generator reversibil. Apa pe care o oferă poate fi electrolizată de fotopile și astfel, în loc ca energia să fie stocată în acumulatoare, ea poate fi conservată sub formă de hidrogen și oxigen.

În împrejurarea cînd devin necesare puteri considerabile, tehnica a găsit soluția în mașinile termice. E adevărat, ele au defectul de a fi grele în cazul puterilor mici, dar cînd puterile se

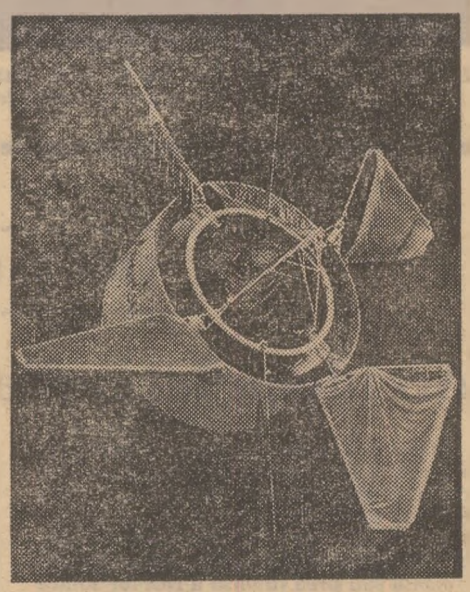

Bateriile solare ale satelitului „Proton-1"

cifrează în zeci de kilowați ele devin, pentru o putere dată, mult mai ușoare decît fotopilele. Ca atare, în stadiul stațiunilor orbitale, competiția se va desfășura între mașina termică și pila cu combustibili.

În fine, în cazul sateliților științifici, fotopila întîlnește un alt rival, generatoarele izotopice. Principiul lor constă în așezarea într-un blindaj a unei pastile radioizotopice. Blindajul se încălzește în urma ciocnirii particulelor emise de pastilă, căldura putînd fi convertită în radioactivitate de către termocupluri. Electricitatea poate fi obținută vreme îndelungată, dar nu infinită. Din punct de vedere practic există două categorii de radioelemente adaptate, respectiv, pentru zboruri scurte și lungi. Prima comportă poloniul-210 (perioada de înjumătățire = 140 zile), curiul-242 (162 zile) și ceriul-144 (210 zile), iar a doua stronțiul 90 (28 ani), cesiul-137 (35 ani) și plutoniul-238 (90 ani).

ZOOTEHNIE

Găinile și... calculatoarele electronice

Păsările domestice au contribuit în nenumărate feluri la bunăstarea și la cultura oamenilor. Cîte lucruri nepieritoare n-au fost scrise cu pana de gîscă... Pictorii folosesc de mult gălbenușul de ou drept bază pentru culori. Nenumărate științe sînt profund îndatorate puilor de găină. Efectele proaste pe care le-a avut orezul decorticat asupra acestora au dus la descoperirea vitaminelor și a importanței lor în alimentație. Embrionul de găină este un excelent mediu de cultură pentru microorganisme, inclusiv virusurile, și a servit la studierea multor boli infecțioase. Astăzi, leucoza păsărilor este una din maladiile prin intermediul căreia se cercetează cancerul.

Păsările sînt însă și un aliment de seamă și de aceea trebuie crescute în număr mereu sporit. Pînă relativ recent nu se puteau crea crescătorii mari, din cauza bolilor și altor factori nefavorabili în condiții de aglomerare. Abia în ultimele trei decenii s-au soluționat multe probleme, îmbunătățindu-se astfel selecționarea, hrana, combaterea bolilor și organizarea.

La început, puii erau selecționați numai pentru talentele lor de luptători sau pentru podoabele care-i făceau să fie premiați la expoziții. Acum, scopurile crescătorilor sînt mai cu seamă utilitare: producție maximă de carne și de ouă. Găinile nu posedă ambele calități; în general cele mari ouă puțin, iar cele ouătoare sînt mărunte. În secolul trecut s-au creat varietăți „de compromis", prin încrucișarea a două tipuri; ele au dimensiuni potrivite și dau destul de multe ouă. Acum, însă, specializarea a pătruns și în acest domeniu. Dat fiind că dezvoltarea puilor depinde de mai multe gene cunoscute, a căror acțiune se însumează, obținerea unor varietăți pentru carne a fost destul de simplă. Ouatul în schimb nu pare să fie reglat atît de total de către gene; în plus, el este influențat de hrană și de condițiile de mediu, așa încît rolul factorului ereditar este și mai greu de stabilit. Totuși, s-au găsit diferențe de pînă la 45 de ouă pe an între diverse varietăți ținute în condiții identice.

Modernizîndu-se, găinile nu mai au nevoie de hrana pe care și-o culegeau înainte din natură. Ele se dezvoltă minunat cu produse de laborator. Hrana păsărilor a fost studiată cel mai bine, mai bine decît a celorlalte animale și chiar a omului. S-a stabilit necesarul lor de proteine, substanțe minerale și vitamine, iar calculatorul electronic a fost angajat ca să determine proporțiile corecte ale diverselor substanțe, pentru a afla care este rația cu valoare nutritivă maximă și preț minim. De la grăunțele pe care păsările le ciuguleau în bătătură s-a trecut mai întîi la un amestec de patru cereale, carne și făină de oase iar apoi la un terci sau la pastile conținînd toate ingredientele necesare. Evident, hrana este diferențiată și după vîrstă. În felul acesta puii de 8 săptămîni ajung să cîntărească aproape 2 kg.

Și combaterea bolilor a făcut progrese imense. Îmbunătățirea condițiilor sanitare, adăugarea de medicamente în hrană și vaccinarea au eradicat pesta aviară, o adevărată calamitate, și au redus mult mortalitatea prin alte afecțiuni.

Dar cea mai remarcabilă modificare, cea care a transformat creșterea păsărilor într-o adevărată industrie, este mecanizarea mai tuturor proceselor. Clocitul ouălor și îngrijirea puilor cad acum în sarcina unor aparate. Există „fabrici" în care de la clocit și pînă la livrarea produsului final (o duzină de ouă ambalate sau un pui gata de pus la cuptor) omul nu intervine nici o clipă manual. În clădiri speciale se reglează

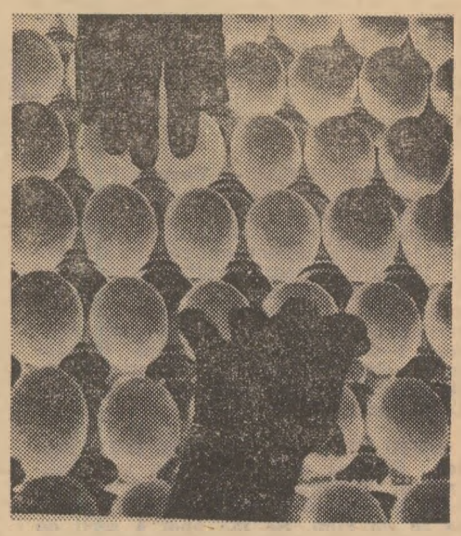

Luminarea bunicii a fost înlocuită printr-o mașină la care doi controlori examinează 30 duzini de ouă pe minut, eliminînd pe cele murdare, crăpate sau cu defecte interne.

automat și cu precizie temperatura, umiditatea și ventilația, întrucît acestea influențează dezvoltarea puilor și producția de ouă. Hrana se scurge de la sine într-o rigolă la anumite ore, cînd îi comandă un ceas special. Curățitul încăperilor, cea mai dezagreabilă muncă din trecut, se face cu diverse tipuri de mașini. Cuștile au podeaua ușor înclinată, în așa fel încît ouăle se rostogolesc ușor pînă ajung pe o bandă rulantă care le duce la un colector, unde sînt apucate și ambalate de „degete" pneumatice. Mai înainte sînt însă spălate, uscate și uneori pulverizate cu ulei pentru a se păstra cît mai bine.

Poșta medicului

PICHI — București : Dacă după patru ani de căsnicie mai sînt posibile asemenea complexe psihice, „vina" — ca s-o numim așa — trebuie căutată mai degrabă în comportamentul dv. inadecvat, datorită „ignoranței" în acest gingaș domeniu. Ipoteza frigidității — puțin probabilă — o poate elimina numai un consult de ginecologie endocrină competent. După cîte am aflat, va apărea în curînd o traducere românească a lucrării „Căsătoria perfectă" de dr. Vandeveide, care ar constitui un util îndreptar pentru tinerii soți.

I.A.F. — Craiova : Uretritele cronice cu Trichomonas sînt îndeobște rezistente la tratament, mai cu seamă dacă acesta a fost instituit tîrziu sau incorect. Dacă Metronidazolul sau Flagylul singure n-au dat rezultate, trebuie asociate cu tetraciclină, care poate suprima secreția prin sterilizarea florei și cu Nitrofurantoin sau Furazolidon. De asemenea irigații vaginale și uretrale cu Septovag (3 g la un litru de apă călduță, utilizîndu-se soluția după 3—4 zile de la preparare). După irigație, se introduce zilnic în vagin cîte un ovul cu : Rp. Criogenină 0,50 g, foliculină 5 000 u.i., masă gelatinoasă q.s.pt. un ovul. Concomitent, se administrează criogenină și pe gură, 0,40 g x 3 pe zi timp de 5 zile.

I. IONESCU — Buzău : Ca orice condiment, muștarul este interzis în bolile de stomac. Nu vedem deci cum semințele de muștar ar putea fi utile în tratamentul acestor boli.

IONIȚĂ — comuna Chișcani, jud. Brăila : Decoctul se face din muguri de brad (sau de pin), 30 g la un litru. Se moale în apă rece mugurii, după care se lasă să fiarbă pînă ce apa scade la jumătate ; se strecoară fierbinte, îndulcindu-se eventual cu zahăr. Decoctul are și un efect diuretic și împotriva tusei. 2) Contra **pruritului anal :** Rp. Aqua Goulardi, lanolină, oleum helianthi, vaselină, oxid de zinc, cîte 10 g, oxid de zinc, mentol, fenol, cîte 0,50 g, anestezină 2 g. D.S. ext. Supozitoare calmante cu : Rp. Dermatol 0,50 g, anestezină 0,20 g, sol. adrenalină 1 la mie trei picături, unt de cacao q.s. pt. 1 supozitor. D.S. 1—2 pe zi. Trebuie făcut examenul coprologic, căutîndu-se oxiurii, care provoacă adeseori pruritul. 3) **În faringolaringite,** utilizați produsul Faringosept, 3—4 tablete/zi.

GROMOV PARASCHIVA — Jurilovca : În tulburările nevrozei astenice, autosugestia valorează cîteodată mai mult decît toate medicamentele la un loc. Căutați să mergeți cît mai mult în aer liber, găsiți-vă o ocupație care să nu ceară un mare efort fizic și autoconvingeți-vă că **trebuie** să vă simțiți bine. După părerea noastră, în afara vitaminelor (mai ales cele din grupul B) și a Napotonului ca sedativ nervos, alte medicamente v-ar face mai mult rău decît bine.

C. DAN — Pitești : Pierderile seminale involuntare (poluțiile) se datoresc excitației psihice provocate de diferiți stimuli asupra canalelor excretoare și veziculelor seminale. Fenomenul este **obișnuit** la tineri și el dispare prin normalizarea vieții sexuale, prin căsătorie. Pentru a-l evita, cel puțin parțial, în sensul unei răriri a ritmului producerii sale, faceți dușuri calde și reci, sub jet puternic, alternativ, gimnastică și sport, iar ca medicație : stricnină, vitamina B_1 o fiolă pe zi (pe gură), vitamina E tablete, iar ca sedativ : Bromoval, Bromosedin, Pasinal, Extraveral.

POPESCU MIHAI — București : Regimul recomandat este bun, cu condiția de a reduce consumul de dulciuri și de vitamina C, care pot stimula hiperaciditatea. Injecțiile de aloe sau cele cu Gerovital H_3 au dat uneori rezultate bune avînd o acțiune cicatrizantă prin inhibarea secreției de acid clorhidric. Împotriva durerilor ulceroase, vă recomandăm Muthesa, 1—2 lingurițe de 4 ori/zi (produsul se obține pe bază de prescripție medicală). Ape minerale : Slănic-Moldova (izvoarele nr. 1, 1 bis și 3).

MIHU NICOLAE — Adjud, jud. Vrancea : Schema terapeutică cea mai indicată ar fi următoarea : Se începe cu o serie de cianură de mercur (1 cgt/zi, timp de 20 de zile). Se fac apoi 4 serii de penicilină, 12 000 000 u. penicilină pe serie (Moldamin), între ele intercalîndu-se cîte o serie de bismut liposolubil, 12—18 injecții pe cură (veți cerceta în prealabil funcția renală). Aceeași schemă se aplică timp de 2 ani, iar în următorii 2 ani se fac cîte 4 serii de cianură pe an ; tratamentul de întreținere se face aproape tot cursul vieții (2 serii de cianură pe an).

LAR IOAN — Turda : Cu toată bunăvoința, tot nu am izbutit să înțelegem ceva din cele scrise de dv. Vă rugăm să reveniți, relatînd clar (și citeț), în urma cărui tratament ați pierdut auzul. Cu acest prilej, rugăm pe corespondenții noștri să ne scrie cît mai citeț cu putință, noi fiind medici și nu grafologi.

P.M.P. — Tr. Severin : Cura hidrominerală este utilă. Împotriva constipației, urmați sfaturile din articolul publicat în nr. 12 al revistei. După mese, 1—2 drajeuri Festal (se obține pe bază de prescripție medicală) sau Triferment.

(Continuare în pag. 11-a)

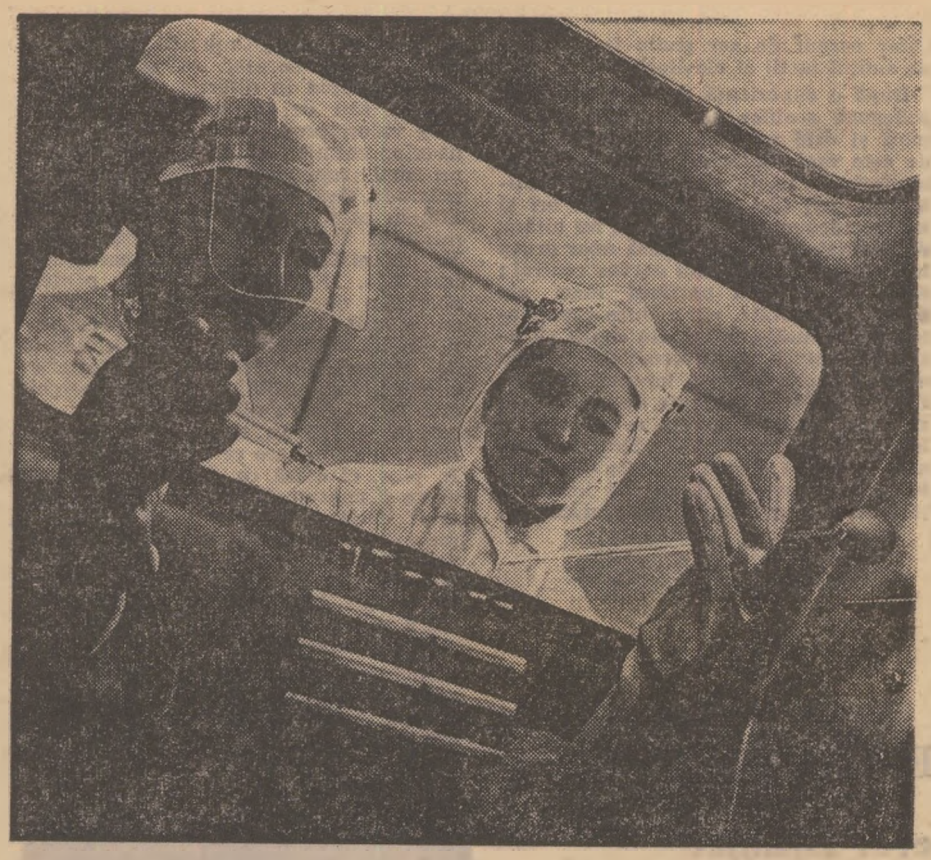

La Institutul de patologie din R. S. S. Kazahă : Pe urmele tumorilor maligne cu ajutorul izotopilor radioactivi

TEMĂ DE SEZON

Accidentele radiațiilor solare

O dată cu sosirea verii — o vară prematură și care anul acesta se anunță deosebit de toridă ! — a fost inaugurat sezonul băilor de soare la ștrand sau pe plaja mării. Făcînd băi de soare nu trebuie să uităm însă că acțiunea prea îndelungată sau prea intensă a razelor solare poate provoca arsuri ale pielii. Asemenea accidente se produc destul de des la munte și pe țărmul mării sau al lacurilor. Acolo, temperatura mai scăzută a aerului și vîntul moderează senzația de supraîncălzire, singurul semnal al primejdiei care ne determină să luăm măsuri din timp, pentru a ne feri de radiațiile solare.

După cum se știe, primul semn, care apare cam la 3—12 ore după o expunere prelungită la soare, este apariția eritemului solar de gradul I, cu înroșirea pielii, căldură locală, ușoară mîncărime sau usturime, însoțite uneori de o stare de agitație, de nervozitate și chiar de insomnie în timpul nopții.

Dacă se întrerup 1—2 zile băile de soare toate fenomenele dispar, chiar fără tratament. Dacă însă, din dorința de a se bronza cît mai repede, unii „performeri" continuă să rămînă mai departe pe plajă, arsura devine mai gravă, straturile superficiale ale pielii se exfoliază și apar vezicule umplute cu lichid (flictene).

În arsurile solare întinse, de gradul III, se produc adevărate necroze ulcerate ale unor mari porțiuni de piele, care se jupoaie în lambouri mari. În asemenea accidente solare, produse fie din ignoranță fie dintr-o bravadă nesăbuită, fenomenele descrise pot dispare în două trei zile, dacă se unge pielea cu liniment oleocalcar, spirt tanat (12 la sută) sau soluție de P.A.S. sodic (8/300). Evitați totodată să spargeți singuri bășicuțele cu lichid pentru a evita riscul suprainfecției.

O expunere rațională la soare, începînd cu cîte 3 ședințe zilnice de cîte 5 minute pe față și pe spate, întrerupte de pauze la umbă de cîte 13 minute, și crescînd zilnic expunerea la soare cu încă 5 minute pe ședință, previne neplăcerea arsurilor solare.

În cazul unei acțiuni foarte intense și îndelungate a razelor solare, mai ales dacă acțiunea lor se exercită asupra capului descoperit, poate să survină în urma supraîncălzirii creierului insolația. Ea se manifestă prin dureri de cap, amețeli, zgomote în urechi, grețuri, vărsături, stare de neliniște și agitație, însoțite adeseori de scurgeri de sînge din nas, creșterea temperaturii corpului (uneori peste 40°C) și pierderea cunoștinței, sau alte tulburări și mai grave care afectează funcționarea inimii și a sistemului nervos central. La copii, insolația se manifestă destul de des prin fenomene digestive — diree cu scaune apoase sau cu sînge, crampe și vărsături — sau respiratorii — congestie pulmonară sau bronhopneumonie (mai ales la cei care sînt lăsați să stea prea mult timp în apă).

Pînă la sosirea medicului sau a Salvării, insolatul trebuie transportat imediat într-un loc răcoros, dezbrăcat și înfășurat în cearșafuri înmuiate în apă rece, iar pe cap să i se pună pungă cu gheață sau comprese reci. Dacă bolnavul este palid el trebuie culcat astfel încît capul să fie situat ceva mai jos decît trunchiul. În caz că fața lui este congestionată, bolnavul trebuie așezat cu capul puțin ridicat și în poziție semișezîndă.

Apariția unor tulburări serioase de ritm respirator sau pierderea cunoștinței impun aplicarea de urgență a respirației artificiale.

Dr. V. Demidko

Bolnavul : — *Doctore, fii bărbat...*

NOUTĂȚI ÎN PATOGENIE

Animalele sălbatice și ateroscleroza

Se știe că unul din cele mai frecvente mijloace de prevenire a aterosclerozei — îngroșarea peretelui arterial prin depunere de lipide — este înlăturarea grăsimilor de origine animală din alimentație și înlocuirea lor cu uleiuri vegetale. Constituie oare un asemenea regim o garanție împotriva

redutabilei afecțiuni, căreia i se datoresc multe din accidentele cardiovasculare ale vîrstei mijlocii ?

Răspunsul s-ar părea că e negativ. Cel puțin așa rezultă dintr-un original studiu, întreprins asupra elefanților din Uganda, sacrificați, după cum se știe, din cauza înmulțirii lor excesive și a ravagiilor pe care le provocau pe ogoarele cultivate. Vreme de un an, au fost cercetate în amănunțime vasele sangvine ale pahidermelor, care sînt exclusiv ierbivore. La 298 dintre cele 415 animale examinate, au fost găsite leziuni ateromatoase vizibile cu ochiul liber, pe arterele lor. La alți 29 de elefanți s-au descoperit leziuni destul de avansate ale minusculelor vase coronare, care hrănesc mușchii inimii.

Aceste constatări au fost corelate cu altele mai vechi. De exemplu, s-a constatat că moartea subită este mai frecventă în rîndul animalelor (inclusiv ierbivorele) care trăiesc în libertate, în incinta marilor rezervații din Africa, decît printre cele captive din grădinile zoologice. Decesele bruște se datorează afecțiunilor coronariene, iar acestea, la rîndul lor, se explică prin faptul că, în timp ce în grădinile zoologice hrana e furnizată de om și ținută sub un control strict, în rezervații animalele se alimentează în mod natural, consumînd adesea cantități excesive de grăsimi vegetale.

Iată, așadar, că în boxa acuzaților din procesul intentat aterosclerozei, a apărut un al doilea inculpat. Prezența lui nu scade cu nimic din vina primului. Grăsimile animale și — așa cum pare să reiasă din cercetările amintite — uleiurile vegetale contribuie în mod hotărîtor, și unele, și celelalte, la apariția aterosclerozei, mai ales atunci cînd acțiunea lor se combină cu cea a zahărului în cantitate prea mare și cu existența unei leziuni vasculare.

FITOTERAPIE

Cîteva plante medicinale și utilizarea lor

LUMÎNĂRICA *(cunoscută și sub numele de lipan sau coada boului) înflorește în lunile iulie—august. Recoltarea florilor trebuie să se facă dimineața, înainte ca soarele care arde să le facă să se închidă. Pentru preparare în scopuri medicinale, florile sînt lăsate să se usuce la soare. Florile de lumînărică au o acțiune expectorantă și de calmare a tusei, motiv pentru care sînt recomandate în tratamentul laringo-traheitelor și bronșitelor.*

Se administrează sub formă de infuzie (eventual în amestec cu alte plante expectorante, florile de nalbă, tei, frunzele de patlagină, de podbal etc.)

Pentru o infuzie se opăresc 1—2 linguri pline cu flori uscate de lumînărică într-un litru de apă clocotind, se lasă 15 minute, apoi se strecoară printr-o pînză pentru a se înlătura perii care acoperă floarea și care ar putea să irite laringele. Se îndulcește cu zahăr sau miere și se servește călduță 1 pahar de infuzie de 3—4 ori/zi.

FERIGA *sau năvalnicul se recoltează toamna. După ce se scutură de pămînt rizomul se curăță cu cuțitul de porțiunile negre putrezite și se usucă în încăperi aerisite și ferite de lumină.*

Se fierbe 200 gr. rizom tăiat mărunt în 5 litri de apă și se folosește sub forma băilor de picioare în tratamentul varicelor.

GUINEEA „PORTUGHEZĂ"

Marșuri și popasuri

Grănița a rămas departe în urmă. Ne aflăm pe teritoriul eliberat al Guineii „portugheze". Detașamentul lui Nino a pornit înainte ca să ne scutească de o întîlnire neprevăzută cu militari portughezi. Primii douăzeci de kilometri de drum i-am străbătut în aproape cinci ore. Au început să mă doară tălpile, iar cămașa, în ciuda nopții răcoroase, mi s-a lipit de trup. Facem un popas de o jumătate de oră. José Perreira, care ne-a adus cu mașina lui nou-nouță pînă la graniță, se așează lîngă mine.

Mamă și luptătoare

— Ei, ai ostenit ?

— Puțin. Cînd nu ești antrenat, e greu. Mai avem mult de mers ?

— Am străbătut mai bine de jumătate din drum.

Văzînd că m-am schimbat la față, Z — cum i se spune în detașament — izbucnește în rîs.

— Știi, cînd nu aveam mașini, străbăteam pe jos și drumul pînă la graniță, cam trei sute de kilometri. Îmi amintesc că pe atunci mergeam prin Senegal. Asta a fost acum șapte ani. Grupul nostru primise misiunea de a veni în țară, spre a atrage pe țărani de partea noastră. Drumul a durat cinci zile. Atunci ne-a fost într-adevăr greu.

— Z, de ce ne-am oprit lîngă rîu ?

— Vrei neapărat să-ți spun ? Îți amintești că l-am trecut prin vad, iar după o cotitură apa era adîncă și mișuna de crocodili. Trebuia să veghem dacă în preajma noastră nu se afla vreo lighioană dintr-asta.

Așa e firea lui Z. Abia mai tîrziu mi-am dat seama că adora surprizele. La 8 martie a fost organizată o masă sărbătorească în cinstea fetelor din grup, care s-au întrecut în arta de a prepara din orez bucate cît mai variate. În ziua aceea s-a servit, în afară de orez, și carne, cam tare, e drept, dar comestibilă. La sfîrșitul mesei, Z ne-a întrebat :

— V-a plăcut ?

— Foarte mult, am răspuns în cor.

— Dar știți ce fel de carne a fost ?

— De berbec ?

— De **fatang**. Din specia de maimuțe **macac**.

Ne încolonăm iar în șir indian. După ce ne trece în revistă, Z ne spune : „Ieșim în cîmp deschis ; va trebui să trecem printre două garnizoane — forturi portugheze. Nu aprindeți lanterne și nu vorbiți tare".

După vreo 200 de metri, pădurea ia sfîrșit. Ostașii care ne însoțesc ne înconjoară și în această ordine pornim pe covorul verde al cîmpiei. Nici nu avem nevoie de lanterne, luna ne luminează drumul. Abia acum îi vedem pentru prima oară și pe dușmani, mai exact bîrlogul lor. La o distanță de circa 40 de kilometri una de alta ard în văzduh două torțe uriașe. Portughezii se ascund îndărătul zidurilor groase ale forturilor, în subterane; au construit și o barieră de curent electric. Dar aceste măsuri de precauție nu-i vor putea salva de mînia dreaptă a poporului !

Aproape în fiecare zi aflăm că pozițiile inamicului au fost atacate cu artilerie. Înainte cu cîteva zile, cu prilejul unei vizite la secretariatul PAIGK — Partidul african al independenței din Guineea „portugheză" și din insulele Capului Verde — am putut citi niște comunicate militare. Iată-le, pe scurt : cartierul general al armatei portugheze din Bula a fost parțial distrus ; cazărmile portugheze din Kulbia, Kamekonda, Kumbiji și Guledjie au fost grav avariate ; în cursul luptei date la 12 kilometri de Bisau au fost uciși 18 salazariști și capturate 8 stații de radioemisie și recepție ; baza aviatică portugheză de lîngă Bisau a fost supusă unui puternic tir de artilerie, care a distrus turnul de pază al aerodromului, trei hangare și două avioane. Cu alte cuvinte, luptele au loc chiar în preajma capitalei.

După alte două ore de drum, mai facem un popas. De astă dată într-o tabără. Toată lumea doarme. Dar Nino a trecut pe acolo înaintea noastră, așa încît ne așteaptă niște rogojini așezate cu grijă pe pămînt. Îmi scot rucsacul și ghetele. Picioarele mi s-au acoperit de bășici. Mă cufund într-un somn adînc. Dar peste o oră Z mă zgîlțîie : „*Vamos* — plecăm !".

Pornim din nou, în șir indian, pe poteca îngustă. Curînd, îi ia locul un cîmp de orez. Pe alocuri e desfundat, așa încît intrăm în noroi pînă la genunchi. Ghetele și pantalonii ni s-au udat leoarcă. Ajungem pe malul unui rîu, unde ne așteaptă o pirogă. Niciodată nu mi-aș fi închipuit că aceste ambarcațiuni ușoare și iuți pot fi atît de perfide. Odată urcat, trebuie să te cinchești exact în mijlocul ei și să te ții zdravăn de margini, fără să te miști. Din fericire, traversarea rîului nu durează decît cîteva minute. Pe malul celălalt îmi întinde mîna un țăran cu arma la umăr.

Pornim mai departe. Începe să se crape de ziuă. Cîntecul cocoșului mi se pare cea mai suavă melodie. Sînt convins că am ajuns la destinație. Dar Z nu se oprește. Ne îndreptăm spre o pădure, prin iarba înaltă cît un stat de om. E atît de uscată, încît foșnește ca o hîrtie. Pe cămășile care se zvîntaseră între timp, încep să apară din nou pete de transpirație. Pe măsură ce trece timpul, atmosfera devine tot mai apăsătoare. Apa din bidon s-a terminat de mult. Ne oprim după fiecare treipatru kilometri. Și de fiecare dată regretăm, căci ne vine foarte greu să ne urnim iar din loc.

Pe la amiază ajungem în sfîrșit la destinație. Vom rămîne două zile și apoi iar la drum. Dar înainte de a porni, să facem o scurtă incursiune în istorie.

În 1444, la țărmul unei insule din Golful Guineii au aruncat ancora șase corăbii comandate de un navigator pe nume Lanzarote. Vasele au fost salutate de sute de africani pașnici. „Dar portughezii, răcnind din toate puterile : „În numele Sfîntului Iacob și al Sfîntului Gheorghe și Trăiască Portugalia, s-au năpustit asupră-le, ucigînd sau capturînd pe toți cei ce le cădeau în mînă" — consemnează un istoric african. Așa s-a desfășurat una dintre întîlnirile emisarilor Lisabonei cu africanii, iar Africa a început să fie transformată, după expresia lui Marx, în teren de vînătoare a negrilor.

Din secolul XVI, portughezilor li se alătură corsari englezi, francezi și olandezi. Toți vor să smulgă Africii o pradă cît mai grasă. Începe împărțirea continentului, însoțită de masacrarea populației pașnice, de învrăjbirea unor triburi împotriva altora. În secolul XIX, Guineea (Bisau) devine un măr al discordiei între Anglia și Portugalia. Grant, președintele S.U.A., ales ca arbitru în această dispută, dă cîștig de cauză Lisabonei. Așa încît, în 1879, teritoriul Guineii, administrat pînă atunci de guvernatorul insulelor Capului Verde, e decretat colonie...

La sfîrșitul celor două zile de odihnă pornim din nou la drum. De data aceasta, însă, încălcînd regula, ieșim din pădure înainte de a se însera. Dar, curînd, Z regretă acest lucru, căci după numai o jumătate de oră de mers deasupra noastră se ivește un elicopter. Portughezii nu se bizuie prea mult pe manifestele pe care le răspîndesc și în care-i îndeamnă pe țărani să le predea armele și să li se alăture și de aceea preferă teroarea în loc de tratative. Rotindu-se disperați în văzduh, ei mitraliază fiecare metru pătrat în care descoperă chiar cel mai slab semn de viață, bombardîndu-l puternic, după care lansează parașutiști și distrug întreaga localitate. „Au să ne observe ?" — mă întreb în sinea mea, în timp ce elicopterul cu insemnele inamice pe fuzelaj face un zgomot asurzitor. În cele din urmă, aparatul se mistuie la orizont. Ne ridicăm din iarbă și pornim mai departe. Următorul crîmpei de pădure e la o aruncătură de băț. Dar cînd ajungem la numai trei sute de pași de el se aud motoarele unui bombardier. „Ascundeți-vă !" — răsună scurt comanda. Din fericire am trecut neobservați. După cîteva minute, însă, la vreo 30 de kilometri de noi, explodează niște bombe. Au fost aruncate asupra unui sat pașnic, ucigînd și de data aceasta bătrîni, femei și copii...

A. Nikanorov

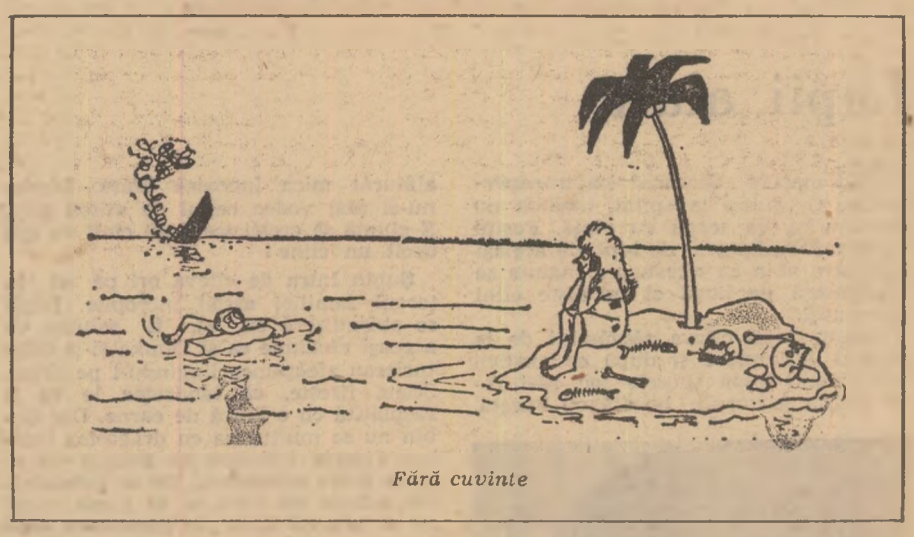

Fără cuvinte

DE PE CINCI CONTINENTE

● Patria lui Sindbad marinarul. ● Orașul fără străzi drepte ● Gigantul cu 11 000 000 de locuitori ● Un amestec neobișnuit de rase.

Bahrein este cel dintîi stat din Golful Persic în care, acum 34 de ani, a țîșnit la suprafață primul jet de petrol. A fost o vreme cînd Bahreinul era numit „perla Golfului Persic". Și pe bună dreptate, căci plantațiile dese de curmali, abundența de apă și comerțul prosper cu perle îi justificau din plin supranumele. După ce japonezul Kokity Mikimoto, „unul din cei mai mari alchimiști ai lumii", a descoperit însă metoda de înmulțire artificială a perlelor, însemnătatea Bahreinului a scăzut simțitor din acest punct de vedere.

După cum spune legenda, în insulele Bahrein a trăit Sindbad marinarul din cele „1001 de nopți". Pe țărmul Golfului Persic s-a oprit întreprinzătorul Marco Polo, care visa să ajungă în depărtatele țări ale misteriosului Orient. Neînfricații navigatori bahreinezi cutreierau încă acum patru milenii apele agitate ale golfului, făceau negoț cu Mesopotamia și traversau Marea Arabiei ca să ajungă la așezările din valea Indusului.

Așezată pe cîteva coline, Tananarive, capitala Republicii Malgașe, nu are străzi drepte și egale. Aproape de centrul orașului, aflat la poalele colinelor, se află ogoare întinse cultivate cu orez, principalul aliment al insularilor. În ultima vreme guvernul a pornit o campanie susținută de propagare a metodelor moderne de cultivare a orezului. În parcurile din capitală sînt organizate sub cerul liber expoziții și se țin conferințe. Cultivarea orezului constituie una din principalele teme dezbătute în școlile din Madagascar, a patra insulă ca mărime din lume, așezată în Oceanul Indian, nu departe de țărmul sud-estic al Africii. Locuitorii, peste șase milioane, spun despre insula lor că e un mic continent. Și într-adevăr, Madagascarul are un teritoriu doar cu puțin mai mic decît acela al Franței, Belgiei și Olandei luate la un loc.

Deși relativ tînăr — abia a împlinit 500 de ani — Tokio s-a dezvoltat mult, transformîndu-se într-un gigant cu 11 milioane de locuitori. Tokio e orașul bărbaților. Dacă la Washington, bunăoară, raportul dintre femei și bărbați este net în favoarea celor dintîi : 59 de bărbați la o sută de femei, la Paris 81,9, la Londra 87,8, Tokio bate recordul cu cei 107,4 bărbați la 100 de femei. Capitala Japoniei are 54 000 de întreprinderi industriale și ateliere, circa două milioane de mașini și multe ricșe. Bugetul orașului însumează 14 la sută din întregul buget al țării. Tokio este un oraș cu o situație specială. Conform sistemului de împărțire administrativă a țării, Tokio este asimilat cu o prefectură, iar primarul orașului poartă titlul de guvernator.

Ghidul turistic oficial editat la Lima atestă că mai bine de jumătate din cele 12 milioane de locuitori ai Perului e alcătuită din băștinași, cu alte cuvinte din indieni. Restul sînt europeni și metiși, aceștia din urmă nefiind însă numai urmași ai indienilor și spaniolilor. Căci, cu secole în urmă, oceanul a mai fost traversat de mongoli, chinezi, japonezi și polinezieni ; la rîndul lor spaniolii au adus în Peru africani și mauri ; epoca industrializării a atras în țară, la sfîrșitul secolului trecut, germani și elvețieni, englezi, scandinavi și basci, ca să nu mai vorbim de coloniștii veniți din America Centrală și de pe țărmul Atlanticului. În consecință, în Peru s-a produs un amestec de rase fără precedent.

(După Nedelea, Za rubejom, Izvestia)

globul

Curioasele

PĂRUL DA, NĂRAVUL BA!

Lupii atacă

Cînd mașina „Salvării" l-a transportat pe G. Șubin la spital, medicii nu credeau că va scăpa cu viață. Fostul vînător fusese atacat de lupi, de aceiași lupi care abia cu cîteva ore înainte se guduraseră pe lîngă el ca niște cîini prietenoși.

Acum, după cîteva săptămîni de la această întîmplare și după ce medicii au trebuit, după spusele lor, să-i reconstituie țesuturile bucată cu bucată,

Căutătura lui Loban

Șubin e în afară de pericol și poate să mediteze în liniște la înțelepciunea zicalei despre părul și năravul lupilor.

Despre profesia unor oameni ca Șubin, de obicei se spune că e neobișnuită și riscantă; e și greu să-i găsești un nume. „Educator de lupi" ar fi poate cel mai potrivit. Lui Șubin i se aduc pui de lupi pe care el trebuie să-i obișnuiască cu oamenii. Dintre cățelandrii crescuți la baza unde lucrează Șubin, au fost recrutați numeroși figuranți și vedete de cinema. Cine a văzut filmul „Război și pace" își amintește, poate, de vînătoarea care se sfîrșește cu prinderea unui lup enorm. Vedeta patrupedă se numește Loban și a fost crescută de Șubin. Tot Loban a fost însă și cel care, după șapte ani, și-a atacat stăpînul încercînd să-l sfîșie.

...Viața în sălbăticie a lui Loban a durat cam o săptămînă. La vîrsta aceea fragedă el a fost transportat — într-un coș de răchită — împreună cu fratele lui, Romka, la baza de lîngă orașul Vladimir și încredințat lui Șubin. Micile sălbăticiuni au căpătat o mamă adoptivă, pe cățeaua Dîmka, care a crescut și alți pui de lupi și s-a dovedit o pedagogă competentă. Loban și Romka îi dădeau ascultare chiar și după ce crescuseră de două ori mai mari și mai voinici decît mama lor adoptivă. Curînd, celor doi frați li s-a alăturat mica lupoaică Mașa. Dîmka nu-și mai vedea capul de atîtea griji. E glumă să crești trei lupi cînd nu ești decît un cîine!

Șubin intra de cîteva ori pe zi în țarcul familiei astfel încropite. Lupii se obișnuiseră cu el, îl salutau cu aceeași efuziune ca și Dîmka și-și mărturiseau afecțiunea lingîndu-l pe obraz. Știau, firește, că tandrețea le va fi răsplătită cu o halcă de carne. Dar Șubin nu se mulțumea cu dragostea lupilor. Fiarele trebuiau să asculte de el și de aceea educatorul lor se îndeletnicea adesea cu ceea ce se poate numi „a te juca cu focul", le admonesta cînd erau nedisciplinate, le despărțea cînd se încăierau, ba, mai mult, își rezerva dreptul de a le lua din gură bucata de carne. Lupii mîrîiau, își arătau colții, dar protestul lor se oprea aici: Șubin era stăpînul lor absolut.

Nici Șubin și nici colegii lui nu-și pot explica întîmplarea care a pus capăt acestei prietenii ce a durat șapte ani. În aprilie, Mașa trebuia să devină mamă. Nu era la prima ei încercare de acest fel. În cursul ultimilor cinci ani progeniturile cuplului Mașa—Loban au fost achiziționate de case de filme și parcuri zoologice, iar un „lot" de cinci cățelandri a fost prezentat la o expoziție din Moscova.

În ziua accidentului, Șubin s-a apropiat de lupoaică, retrasă în culcușul ei în așteptarea fericitului eveniment și, ca de obicei, a bătut-o prietenește pe spate. Mașa și-a dezvelit colții, nemulțumită. Era un avertisment. Dar Șubin n-a ținut seama de el și i-a dat un bobîrnac peste nas. Mai departe evenimentele s-au desfășurat fulgerător: lupoaica a mîrîit feroce și l-a înșfăcat de mînă, iar Loban, auzindu-i chemarea, s-a aruncat dintr-un salt asupra lui Șubin. Evident, lupta dintre un om și doi lupi care pot să doboare un cal e dinainte pierdută.

Zilele acestea, „profesorul lupilor" a părăsit spitalul. El nu intenționează să reînnoiască prietenia cu Loban și Mașa, care vor fi duși, probabil, la o grădină zoologică, dar nici să se lase de meserie. O dată restabilit, Șubin se va ocupa de educația celor mai recenți urmași ai fostului său prieten, Loban.

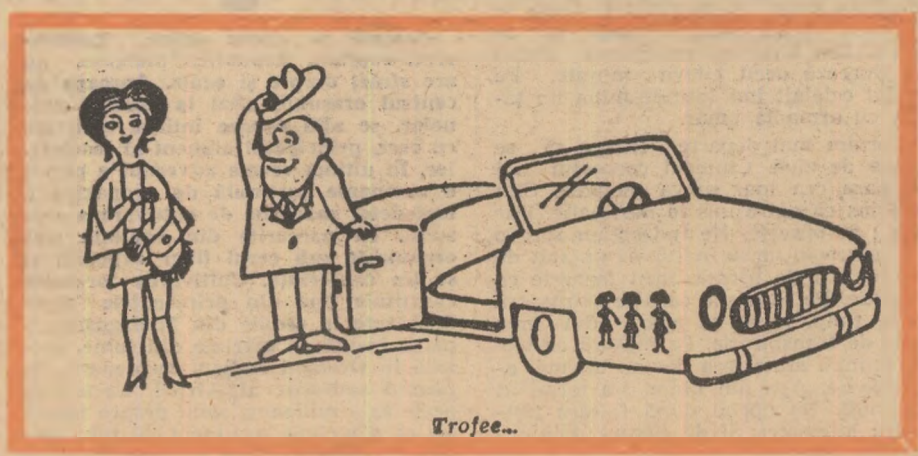

Trofee...

DUPĂ ȘASE LUNI...

Cum s-a născut cea mai nouă insulă

O nouă insulă a ieșit din spuma mării în largul țărmului insulei Decepcion, acolo unde Antarctida își îndreaptă fața spre America de sud și Țara de Foc. Evenimentul s-a întîmplat la 6 decembrie anul trecut, dar opinia publică a aflat despre el abia la 30 aprilie anul acesta, cînd echipajul navei *Shackleton*, care a văzut-o născîndu-se, s-a întors la baza sa, portul Southampton, Anglia. Căpitanul navei transmisese știrea la vreme, prin radio, dar ziarele engleze primiseră cu indiferență comunicarea lui Royal Antarctic Society. La înapoierea vasului, după relatările detailate făcute de membrii echipajului și după developarea fotografiilor în culori făcute de un ofițer de pe *Shackleton*, interesul presei s-a aprins însă brusc. În felul acesta, cu șase luni de întîrziere, lumea a aflat că, exact în ziua cînd doctorul Barnard făcea la Capetown prima transplantare de inimă, adîncurile oceanului au expulzat la suprafață o nouă fîșie de uscat.

În ziua aceea, *Shackleton* — după numele lui Sir Eric Shackleton, explorator irlandez care în 1909 s-a apropiat pentru prima oară cu sania pînă la 180 de kilometri de Polul Sud, deschizînd astfel drumul lui Scott și Amundsen — plutea pe o mare neobișnuit de calmă și pustie. Nimic nu părea să vestească vreun eveniment care să merite a fi consemnat în jurnalul de bord. La un moment dat, însă, David Bortwick, ofițerul însărcinat cu supravegherea echipamentului electric, băgă de seamă că într-un punct, la orizont, apa începuse să fiarbă într-un vîrtej. Își îndreptă într-acolo binoclul și, pe neașteptate, văzu ceva care-i tăie aproape răsuflarea. Între timp, marinarii veniseră cu toții pe punte, atrași de ciudata clătinare a vasului care parcă era cînd aspirat cînd respins de o gigantică ventuză.

Așa se face că întreg echipajul a putut fi martor la nașterea noii insule. În direcția indicată de ofițerul care scruta orizontul începuse să se înalțe o cortină de aburi cenușii. Aparatele de control indicau că apa mării se încălzea tot mai mult. În aer adia un iz de pucioasă. Din adîncurile oceanului se ridicau reflexe luminoase. O pulbere albă, extrem de fină, asemănătoare cu cenușa, da să acopere puntea navei. Și, dintr-o dată, suprafața abia vălurită a apei a fost sfîșiată și un fum negru a țîșnit deasupra-i într-o coloană înaltă. Marinarii aveau impresia că în fața lor se înalță o „ciupercă" atomică, care cu fiecare secundă lua proporții tot mai mari. După un timp au putut distinge că în coloana întunecată ce se înălța spre tării erau amestecate fragmente de roci, cenușă vulcanică și fum...

COMPETIȚIA OREI EXACTE

Un tic-tac electronic de mînă

La al 102-lea concurs internațional de cronometrie, ținut la observatorul din Neuchâtel, Centrul de ceasuri electronice din Elveția a prezentat un nou model de ceas de mînă, cu performanțe apreciate ca senzaționale. Într-adevăr, modelul a rezistat la cel mai riguros examen de precizie, deviind de la timpul cel mai exact cu numai 0,066 de secunde în 24 de ore. Ceasul electronic elvețian a fost clasat pe primul loc. Următoarele nouă locuri au revenit și ele unor ceasuri de mînă electronice.

Și acum, cîteva amănunte despre competiția cronometrică de la Neuchâtel. Ea a durat 45 de zile, răstimp în care și-au demonstrat calitățile cinci categorii de concurenți: ceasuri de mînă, de buzunar, de masă, de bord și cronometre de marină. Înainte de a li se recunoaște întîietatea, ceasurile electronice de mînă au fost supuse la grele încercări și silite să funcționeze vreme îndelungată la temperaturi extreme și în diferite poziții. Totul, sub controlul sever al unor arbitri imparțiali, cronometrele atomice, a căror precizie se apropie de o milionime de secundă.

Primele modele de ceasuri electronice de dimensiuni mici au fost fabricate în Elveția în 1966. Nu erau însă de ajuns de mici pentru a fi purtate pe mînă și au fost adoptate ca ceasuri de buzunar. Cele de mînă s-au născut după un an. Ele pot fi reduse la dimensiuni miniaturale și sînt acționate de o baterie cu durata de funcționare de un an.

M. Eliseev

CA ACUM DOUĂ SECOLE

„Esmeralda" ridică pînzele

Portul Leningradului va primi zilele acestea un oaspete neobișnuit: grațioasa „Eșmeralda". Sosită de pe țărmurile Pacificului, corabia cu pînze a înfruntat valurile mărilor și oceanelor purtată doar de forța vîntului.

Primul chilian, nu se știe cine, care și-a botezat corabia „Esmeralda" a întemeiat o tradiție. La începutul secolului trecut multe corăbii de război purtau acest nume, de altfel nelipsit și acum din marina militară chiliană.

În amintirea „Esmeraldelor" de altădată, în Chile a fost construit un veller cu patru catarge și o viteză de unsprezece noduri. Corveta are un echipaj de 270 de marinari, originari din Chile și din alte țări ale Americii Latine, care își fac practica de lupi de mare la bordul velierului. Într-un deceniu de existență, „Esmeralda" a navigat pe numeroase mări de pe glob iar la 12 februarie a.c. s-a lansat într-o lungă călătorie spre Leningrad.

UN CLINCHET EMOȚIONANT

Englezii nu sînt impasibili

Five o'clock tea (ceaiul de la ora cinci) este pentru englezi o tradiție, iar pentru străini un prilej de a glumi pe socoteala conservatorismului britanic. Un psiholog american s-a gîndit, însă, să analizeze **five o'clock-ul** din punct de vedere științific. Participînd la mai multe „ritualuri" de acest fel, el a ajuns la concluzia că clinchetul linguriței în pahar poate accelera pulsul unui englez adevărat. Suedezii, însă, rămîn impasibili.

Poșta medicului

(Urmare din pag. 8-a)

B. VIOREL — Roman : Este posibil, într-adevăr, ca simptomele să indice spasmofilie. Ca tratament : Clorură de calciu 1—2 g/zi între feluri la mesele principale ; Remineron (3—4 linguriţe/zi). Fosfobion (o fiolă/zi), Vitamina D_2.

Z.Z. — Bucureşti : Retinita pigmentară este o degenerescenţă retiniană cu caracter eredofamilial, care se constată mai ales la bolnavii ai căror părinţi sînt înrudiţi. Aceasta înseamnă că ambii părinţi prezintă posibilitatea de transmitere a bolii urmaşilor lor, bărbaţii fiind mai des afectaţi decît femeile. Corticoterapia (A.C.T.H. şi cortizon) administrată vreme îndelungată, inter edina (hormonul melanoform) în injecţii intradermice sau în instilaţii, 2—3 picături, de 3 ori/săptămînă şi şedinţele de iluminaţie timp de 10 minute, cîte 2/zi timp de 10 zile, cu adaptometrul Goldmann-Weekers la o intensitate de 2000 luxi, au dat rezultate încurajatoare. Preventiv : vitaminoterapie C şi D_2 intensivă, untură de peşte, injecţii cu stricnină subcutan (30—40 injecţii soluţie 1/4%, începînd cu o fiolă 1‰ progresiv.

ANCUŢA CRIVEANU — Braşov : În afara irigaţiilor vaginale bicarbonatate (două linguri de bicarbonat de sodiu la litrul de apă), pe care vă sfătuim să le continuaţi, utilizaţi ovule intravaginale cu nitrofuran, după formula : Rp. Nitrofuran 0,30 g, acid boric — 0,50 g, lactoză 0,20 g, foliculină 1 000 u., unt de cacao q.s.pt. un ovul vaginal.

COMBINATUL CHIMIC FĂGĂRAŞ

Telefon 15—20

Produce şi livrează,

Cu repartiţie :

— Răşină PFL

— Fenoplac

Fără repartiţie :

— Oxigen tehnic puritate 99,5%.

— Celuloid (în culori şi grosimi diferite).

Executăm piese presate din bachelită pentru uz industrial.

Pentru copiii dumneavoastră **Întreprinderile Ministerului Economiei Forestiere** realizează **„Pupitrul şcolar"**, un produs deosebit care oferă confortul atît de necesar în timpul studiului. Avînd dimensiuni convenabile, **„Pupitrul şcolar"** se poate uşor integra în aranjamentul general al apartamentului dv.

Preţ de vînzare : 418 lei — furniruit cu fag
446 lei — furniruit cu nuc

ÎNTREPRINDEREA 10 INSTALAŢII-MONTAJE BRAŞOV

Str. Gheorghe Lazăr nr. 1, telef. 1 47 39

Vindem din stoc disponibil fără repartiţie, pe bază de comandă fermă, unităţilor socialiste următoarele materiale :

- Piese fontă presiune diferite dimensiuni
- Piese fontă scurgere
- Canale grafol
- Izolatori de înaltă tensiune
- Tub Bergman P.V.C. 35/39
- Diferite materiale electrice şi sanitare

Pentru informaţii suplimentare sau pentru consultarea listelor cu materiale, vă puteţi adresa direct serviciului de aprovizionare, telefon nr. 1 47 39.

Adevărul despre Bachus

Nu-i adevărat că Bachus ar fi fost alcoolic din copilărie. Și cu atît mai puțin că era zeul vinului. E o minciună sfruntată

A fost un copil ca toți copiii din Olimp și a degustat băuturile în ordinea lor firească: lapte, apă fiartă, apă crudă, ceai, cafea cu lapte, cafea neagră și, în cele din urmă, nectar, o băutură foarte populară în Olimp, ceva în genul sucului nostru de fructe. Gustos și, mai ales, hrănitor.

Așa a crescut Bachus. A crescut și a început să-și caute un serviciu potrivit. Toate posturile de zei fuseseră, însă, ocupate. Ce-i drept, s-ar fi mulțumit și cu funcția de erou dar, după cum se știe, nu devii erou cu una cu două. În cele din urmă Bachus își făcu rost de o slujbă în cancelaria cerească și se însură. La nunta lui, gustă pentru întîia oară o băutură mai tare, o găsi, însă, amară și refuză să mai bea. I se întîmplă apoi să tragă o dușcă la onomastica lui Zeus sau la aniversarea lui Mercur, dar asta numai pentru a nu-l jigni pe șef.

A dus-o așa o bună bucată de timp. Apoi nevastă-sa a trebuit să plece la un unchi de gradul doi, care își fracturase un picior.

Bachus rămase singur și dezorientat: nu era cine să-i gătească hrana cea de toate zilele. Neavînd încotro, el se îndreptă spre restaurantul „Moviliță", un local de alimentație publică pentru holteii locuind pe muntele Olimp și pentru cei veniți aici în deplasare.

Bachus ochi o măsuță într-un colț liniștit și se așeză. După o jumătate de oră se apropie de el o prea frumoasă nimfă cu șort alb Bachus comandă o salată, chiftele „à la Zeus" și o cupă de nectar. Nimfa stenografie comanda și-și privi întrebător mușteriul.

— Ce beți?

— Am spus: o cupă de nectar.

— Asta nu-i băutură, pufni nimfa nemulțumită. Doriți vin, vodcă, coniac?

— Nu consum alcool, spuse Bachus categoric.

Nimfa îi aruncă o privire disprețuitoare și dispăru în bucătărie.

...Salata era prea sărată. Chiftelele pe jumătate crude. Nectarul mirosea a bere...

— Lefterii și zgîrciții n-au ce căuta în restaurante, șuieră nimfa prezentîndu-i nota de plată pe care figura o sumă modestă.

Bachus se învineți de furie. Vă amintiți, însă, că nu era alcoolic și deci sistemul lui nervos funcționa perfect. Aruncă neglijent pe masă bancnota cu cea mai mare putere de cumpărare în Olimp și, după ce rosti „Păstrează restul", ieși din restaurant.

A doua zi nimfa nu se lăsă așteptată. Ea plutì grațios spre masa lui Bachus și, răsucindu-și marginile șorțului apretat, bîigui încurcată:

— Vă rog să mă iertați pentru vorbele mele de ieri... Știți, am discutat cu fetele și ne-am gîndit că nu beți pentru că sînteți bolnav... Suferiți de inimă?

Și Bachus manifestă încă o dată o seninătate olimpică. El răspunse încîntătoarei nimfe că avea o inimă sănătoasă tun, că e campion la maraton al asociației „Dedal și Icar" și că o roagă să-i aducă o cupă cu nectar.

...Se scurse o săptămînă În fiecare din cele șapte zile Bachus era întîmpinat de fețe de masă murdare și de priviri bănuitoare. Șapte zile așteptă mai mult ca oricare alt client chiftelele pe jumătate crude. Șapte zile consumatorii nu vorbiră decît despre Bachus. Unii susțineau că n-avea bani pentru că și-i cheltuia cu o irezistibilă făptură olimpică. Alții erau de părere că-și menaja inima. Directorul restaurantului nu spunea nimic dar gîndea multe. În a opta zi el ajunse la concluzia că Bachus e inspector comercial.

Impresionat de descoperire, directorul se înfățișă în persoană la masa bănuitului. Dar era prea tîrziu. Bachus capitulase cu puțin înainte: pe masa lui trona o carafă aburită.

Chipurile posomorîte ale nimfelor se luminară ca prin farmec. Ele așezară în fața lui Bachus tipsii cu miresme îmbietoare, iar directorul, înduioșat, îi oferi cu mîna lui o sticlă de coniac vechi de pe vremea războiului Troiei.

...În noaptea aceea, directorul dormi un somn fără vise. Era o noapte liniștită, ca oricare din nopțile orașelor noastre moderne. Liniștea nu era tulburată decît de lătratul lui Cerber și de cîntecele lui Bachus. Căci acesta era beat turtă. Atît de beat, încît pînă și alcoolicii inveterați îl priveau cu invidie, îl salutau respectuos și-l urmăreau cu priviri pline de admirație.

Bachus se simțea adorat. Devenise zeu.

...Nu-i adevărat că Bachus ar fi fost alcoolic din copilărie. Și cu atît mai puțin că era zeul vinului. E o minciună sfruntată!

A. Inin, L. Osadciuk

— Renunță dragă, altfel iar ai să fii prost dispusă toată ziua.

Cum să vă dați jos de pe un elefant

În fond, nu-i mare scofală să te dai jos de pe un elefant, după ce ai apucat să te urci pe el. Totul e s-o faci cu socoteală, respectînd regulile bunei cuviințe și propria-ți demnitate. Firește, metoda cea mai simplă e să te lași la vale de-a rostogolul. Dar nici o persoană respectabilă nu va aplica în felul acesta principiul potrivit căruia scopul scuză mijloacele. Persoanele respectabile sînt ferm convinse că trebuie să se dea jos după toate regulile artei.

Așadar, cum trebuie să procedați dacă vă pomeniți pe spinarea unui elefant?

Unii elefanți încep să dea semne de enervare cînd simt că sînt priviți cu atenție, alții se posomorăsc și se închid în ei. De aceea trebuie să alegeți metode delicate și diferențiate.

Elefantul are vederea slabă, dar o are. Așa încît, dacă în timpul coborîrii, veți nimeri în cîmpul lui vizual, pachidermul poate să capete un șoc, mai ales dacă a ignorat prezența dv. pe spinarea lui. E remarcabilă viteza cu care i se transmite cea mai mică emoție a persoanei din circa lui, ceea ce îl poate aduce într-o stare de panică cumplită. Ce-i drept, emoția elefantului vi se transmite dv. cu o viteză și mai remarcabilă. Alegeți-vă deci un punct de lansare și descindeți, calm și demn, spre locul de aterizare. În momentul critic, cînd elefantul descoperă că pe el se află cineva, chiar dacă nu e încă ferm convins că acel cineva sînteți dv., descoperirea nu-l va scoate din fire, dacă reușiți să respectați sfaturile de mai sus.

La drept vorbind, recomand să alegeți unul din procedeele tradiționale de coborîre: frontal, dorsal sau lateral, și să evitați experimentarea unor metode originale ca de pildă balansarea pe urechea elefantului, urmată de o aterizare forțată. E un truc pe care nici specialiștii cu experiență nu-l execută întotdeauna cu succes.

Important e ca, înainte de a începe coborîrea, să așteptați oprirea elefantului. Nu uitați că elefantul nu e vagon de marfă sau troleibuz, ci un animal în carne și oase, ale cărui speranțe și aspirații s-ar putea să fie destul de asemănătoare cu ale dv. Dacă, însă, se nimerește ca, în momentul ales de dv. pentru coborîre, elefantul să galopeze, e imperios necesar să așteptați oprirea lui (celor cărora așteptarea le va părea insuportabilă le recomand să aibă răbdare cel puțin pînă cînd elefantul își va încetini alura). Oricum, însă, trebuie să înțelegeți că un pachiderm nu poate să alerge o veșnicie și că răbdarea dv. va fi în cele din urmă răsplătită.

Cel mai bine e să așteptați ca elefantul să adoarmă. Asta mai ales în cazul în care nu dv. ați ales timpul și locul întîlnirii cu el. Sau să purcedeți la coborîre în toiul nopții, cînd aveți toate șansele ca animalul să nu vă observe. Dacă, însă, n-ați avut ocazia să vă dați jos de pe un elefant în puterea întunericului, ar fi mai bine să vă abțineți și acum.

Nu vă lăsați obiectele personale — aparate fotografice, haine, reviste, — pe spinarea elefantului. În primul rînd, asta i-ar da un aspect neglijent, amănunt care ar putea să-l irite; în al doilea rînd, lucrurile dv. i-ar putea sugera ideea să vă urmărească ceea ce, firește, ar fi de dorit să nu se întîmple.

Aveți grijă, după ce v-ați dat jos de pe spinarea elefantului, să nu-l izbiți cu picioarele și, în general, să nu vă dedați la acte de brutalitate pentru a vă exprima sentimentele față de el. Dar nici să nu cădeți în extrema cealaltă și să vă opriți cu intenția de a sta la taifas cu el sau de a-l scărpina pe sub colți. Unii elefanți au pielea mai subțire decît credeți și sînt dispuși să vă atribuie intenții jignitoare. Atenție: nu-i de glumit cu un elefant înfuriat. Dacă, totuși, nu vă puteți înfrînge dorința de a schimba cîteva vorbe cu el, alegeți-vă cu grijă cuvintele, însoțindu-le de gesturi adecvate și străduiți-vă să dați glasului dv. inflexiuni melodioase. Dar, pentru numele lui Dumnezeu, feriți-vă de un ton protector!

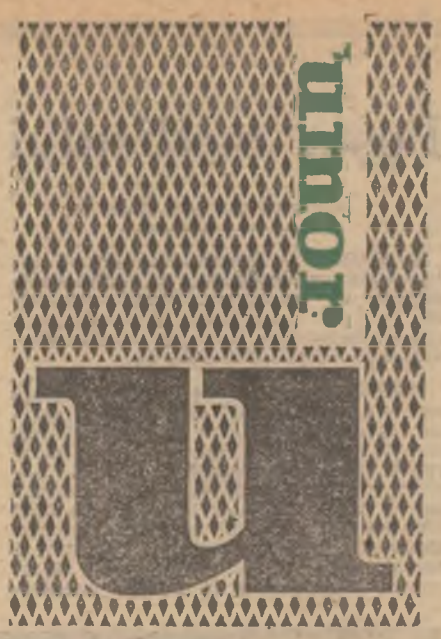

Nu e exclus ca, odată și odată, sfaturile mele să vă prindă bine. Așa că eu socot că mi-am îndeplinit misiunea.

(După „Literaturnaia gazeta")

El și ea

Conveniseră încă în ajun să se întîlnească a doua zi spre seară.

Ea se trezi dis-de-dimineață, cuprinsă de emoție. Deretică prin odaie, stropi florile, ba chiar puse perdele noi la ferestre. Apoi rîndui cîteva mărunțișuri, pregăti o gustare, făcu un duș și-și puse o rochie nouă de lînă pură.

El întîrzia.

„Să mă fi mințit și de data asta? medita ea cu amărăciune. Nu, nu se poate! Mi-a vorbit cu atîta convingere, cu atîta căldură! Frazele lui frumoase despre devotament și datorie să fi fost doar un șiretlic ca să scape de mine?"

Se apucă să tricoteze ca să-și omoare timpul și să se liniștească, dar andrelele n-o ascultau. Mîinile îi erau reci și simțea un tremur în tot corpul.

Se ridică de pe scaun și privi cu speranță pe fereastră. Nimeni! Strada înzăpezită era pustie.

„Nu pot sa cred că nu va veni!" exclamă ea în sinea ei și se îndreptă spre bucătărie. Scoase din frigider șunca, salata de boeuf, icrele de pește, brînzeturile — și le puse pe o măsuță. Aduse o sticlă cu cea mai bună vodcă și o cutie de conserve importate din Algeria. Știa că-i plac fileurile de anchois cu capere. Apoi pregăti ceșcuțele de cafea.

Dar el nu venea.

Deodată — de necrezut! — răsună soneria de la ușa de intrare. Ea se repezi să deschidă, plină de speranță și fericire.

— În sfîrșit, ai venit! reuși ea să spună și se prăbuși în fotoliu, izbucnind în plîns. În lacrimile ei se deslușeau teama și bucuria, speranța și fericirea, într-un cuvînt, tot ce se acumulează în sufletul unei femei după ore lungi de așteptare...

Post scriptum. *Ea era casnică. El era mecanic la secția de gospodărie locativă. Caloriferul din apartamentul ei nu funcționa de trei zile.*

M. Semionov

FOTOGRAFII SE AMUZĂ

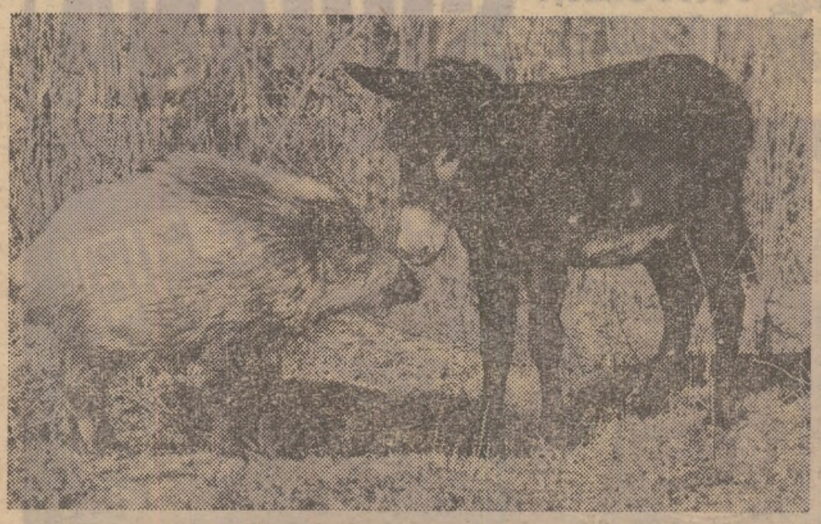

— Crezi că putem fi prieteni?

Foto: **A. Poliakov**

REDACȚIA: București. Piața „Scînteii", Tel. 17 60 10. Abonamentele se fac la oficiile poștale
Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii